

Genusmedvetenhet i svensk asylpolitik

- En genusanalys av den begränsade rätten till uppehållstillstånd via anknytning

Gender awareness in Swedish asylum politics

- A gender analysis of the limited right to residence permit through relation

Nevin Incegül Aydin

Abstract

The aim of this paper is to highlight the importance of a gendered approach on an asylum law. By using the feminist science theory on the law I will point out that the standards and laws are written in a manly perspective. This leads us to forget about women and not asking the women question. By asking the women question I will highlight the points where the women are discriminated. It is of high value that we discuss the experiences women have in an asylum process and their refugee struggles.

Keywords

Women, asylum, gender, asylum law, feminist law, refugees

Abstrakt

Syftet med denna uppsats är att belysa värdet av en genusmedveten asylpolitik och asyllagstiftning. Genom att använda mig utav feministiska teorier och tankar om asyllagstiftning kommer jag att visa hur lagar är skrivna av mansperspektiv. Vilket i sin tur har lett oss till att glömma bort kvinnan och fråga oss "the women question". Genom att ställa "the women question" kommer jag att belysa de punkter som kan komma diskriminera kvinnor. Det är utav stort värde att vi diskuterar de erfarenheter kvinnor har i en asylprocess för att kunna ha en genusmedveten asylpolitik och asyllagstiftning.

Nyckelord

Asyl, kvinnor, genus, asyllagstiftning, feministisk lag, flyktingar

Innehållsförteckning

Abstract	2
Keywords	2
Abstrakt	2
Nyckelord.....	2
Förkortningar.....	5
1. Inledning.....	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte	8
1.3 Frågeställningar.....	8
1.4 Teori, Metod & Material	8
1.5 Tidigare forskning	8
1.5.1 Syriska flyktingkrisen	10
1.5.2 Sveriges kvinnolobby	11
1.6 Problemdiskussion och relevansen till Mänskliga Rättigheter	12
1.7 Avgränsning.....	12
1.8 Definition	13
1.9 Etiska överväganden	14
1.10 Disposition	14
2. Teoretiska perspektiv	15
2.1 Feminism.....	15
2.1.1 Liberalfeminism	16
2.1.2 Kön.....	16
2.2 Genussystem.....	17
2.2.1 Genus	18
2.3 Feministisk kunskap	18
2.4 Feministisk juridisk teori	20
2.5 Kvinnlig asylrätt.....	21
2.6 Genusforskning av asyllagar	23
3. Metod & Material.....	24
3.1 Metod.....	24
3.1.1 Genusforskning	24
3.1.2 Feministisk juridisk metod.....	24
3.1.2.1 The women question.....	25
3.1.2.2 Feministisk lag	26
3.1.2.3 Brist vid statligt skydd	28

3.2	Material.....	29
3.2.1	Sveriges uppföljningsrapport till CEDAW kommittén	29
3.2.2	Åtgärder.....	31
4.	Lagstiftning och dess tolkning	32
4.1	Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige 32	
4.1.1	Proposition 2015/16:174.....	34
4.2	Utlänningslagen	34
4.3	Begreppsdefinitioner enligt Utlänningslagen 2005:716	35
4.4	Europakonventionen.....	36
4.4.1	Rätten till familjeliv.....	36
4.4.2	Tolkning av europakonventionen.....	37
4.5	Asylprocess i Sverige	38
5.	Analys	38
5.1	Feministisk juridiskt perspektiv.....	39
6.	Resultat och diskussion	42
6.1.	Påvisar lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (2016:752) en genusmedvetenhet?	43
6.2	Finns det några konsekvenser utav lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (2016:752)?	43
6.3	Vad kan man göra för att minska de eventuella konsekvenserna?	44
6.4	Vidare forskning.....	44
7.	Referenslista.....	45
7.1	Artiklar.....	45
7.2	Internetkällor	45
7.3	Litteratur	45
7.4	Rapporter	46
7.5	Rättsliga dokument.....	47

Förkortningar

CEDAW	Convention on the elimination of all forms of discrimination against women
EKMR	Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga fri- och rättigheterna
EU	Europeiska unionen
FN	Förenta Nationerna
NGO	Non governmental organization/ icke statliga organisationer
SOU	Statens offentliga utredningar
UNHCR	Förenta Nationernas Flyktingkommissarie
UtlL	Utlänningslagen

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Mänskliga rättigheter är ett globaliserat begrepp där stater har ratificerat konventioner från FN. Sverige är ett utav dessa stater som har ratificerat majoriteten av konventionerna.¹ Detta medför att den svenska staten har en mängd rättigheter och skyldigheter att leva upp till. Inom FN finns det olika kommittéer för dessa olika konventioner som följer staterna och deras arbete med konventionen. CEDAW (1979), konventionen om avskaffandet av all form av diskriminering av kvinnor, antogs och trädde i kraft 1981 i Sverige. 190 av FN:s 195 medlemsstater har antagit konventionen. Det främsta syftet med konventionen är att avskaffa all form av diskriminering av kvinnor och därmed tillföra kvinnor med fulla mänskliga fri- och rättigheter på lika villkor som män. CEDAWs övervakningsorgan, kvinnokommittén, granskar om staterna uppfyller sina åtaganden och förpliktelser. Staterna granskas vart fjärde år genom att de lämnar in en rapport om hur de har levt upp till artiklarna i konventionen. De redovisar även de åtgärder de har vidtagit. Senaste rapporten Sverige lämnade in var i september 2014, deras åttonde och nionde periodiska rapport. Kvinnorörelsen/ kvinnolobbyn som har skrivit rapporten som jag har fått ta del utav har en viktig uppgift där de får granska och överblicka hur Sverige har genomfört sitt arbete för att säkerställa kvinnors rättigheter och jämställdhet. De utför en skuggrapport av regeringens rapport. CEDAW kommittén efterfrågar denna skuggrapport. CEDAW nätverket bildades 1998 för att genomföra dessa skuggrapporter med hjälp utav ett tjugotal organisationer som samordnas av Sveriges kvinnolobby. Genom sitt arbete vill dessa organisationer öka möjligheter för kvinnor att bevaka sina rättigheter.²

Jag valde att läsa rapport från FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor, från 2016 där Sverige som stat har granskats. De har analyserat situationen i Sverige och generellt sett så arbetar Sverige för avskaffande av diskriminering av kvinnor, och hela tiden arbetar för samma grundläggande fri- och rättigheter. Ingen stat är perfekt vid sin implementering av FNs konventioner och Sverige har också fått kritik vid vissa punkter. Ett

¹Mänskliga Rättigheter. (2004). *Konventioner om Mänskliga Rättigheter som Sverige undertecknat*. Hämtad 2018.09.20 från

http://www.manskligarattigheter.se/dm3/file_archive/040414/65628456c55c5444dfc7beca3d6f26f6/konventioner_komplett.pdf

²FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor. (2016). *Slutsatser avseende Sveriges kombinerade åttonde och nionde periodiska rapport*. CEDAW/C/SWE/CO/8-9. Hämtad 2017. 03.01. http://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/jamstallldhet/slutsatser-avseende-sveriges-kombinerade-attonde-och-nionde-periodiska-rapport_cedaw.pdf

utav dessa punkter är att Sveriges flyktingkvot inte fylls med kvinnliga flyktingar, det är för liten andel kvinnor som kommer till Sverige.³ Vart är kvinnorna, och varför kommer inte de till Sverige? Ett utav anledningar till varför det inte kommer kvinnliga flyktingar till Sverige just nu kan bero på Sveriges begränsning i beviljandet av uppehållstillstånd och familjeåterförening. Kommissionen är väldigt oroad av denna begränsning eftersom en stor andel kvinnor söker asyl med hjälp utav anknytning och familjeåterförening. I denna kandidatuppsats vill jag analysera uppehållstillstånd via anknytning och svårigheter vid en begränsning utav denna lag. Detta kommer jag att göra genom en undersökning av lagar och rapporter som jag sedan kommer att applicera en feministisk teori på.⁴

Efter att ha mottagit en stor del flyktingar under 2015 bestämde sig regeringen att genomföra en rad åtgärder för att få en minskning utav asylsökande i Sverige. De ville skapa ett andrum för svenskt flyktingmottagande. De svenska asylreglerna anpassades till miniminivå i EU för att få dessa asylsökande att söka asyl i andra länder. Regeringen valde att implementera lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige 2016:752. Lagen trädde i kraft den 20 juli 2016 och benämns som en tillfällig lag. Denna tillfälliga lagen innebär i huvudsak att de människor som är skyddsbehövande kommer att som huvudregel att få tilldelat ett tillfälligt uppehållstillstånd istället för permanent och de övrigt skyddsbehövande har inte rätt till uppehållstillstånd.⁵ Det sker även en relativt stor begränsning för anhöriginvandring som begränsas för flyktingar och försvinner för alternativt skyddsbehövande. Den här tillfälliga lagen innebär alltså begränsande möjligheter till anhöriginvandring för skyddsbehövande. Detta begränsar även familjeåterföreningen för flertal familjer, ett uppehållstillstånd vägras också om någon av makarna är under 21 år. Att hålla familjemedlemmar separerade utgör i sin tur en inskränkning av rätt till familjelivet, artikel 8 i den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.⁶

³ FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor. (2016). Slutsatser avseende Sveriges kombinerade åttonde och nionde periodiska rapport. CEDAW/C/SWE/CO/8-9. Hämtad 2017. 03.01. http://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/jamstallldhet/slutsatser-avseende-sveriges-kombinerade-attonde-och-nionde-periodiska-rapport_cedaw.pdf

⁴ FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor. (2016). Slutsatser avseende Sveriges kombinerade åttonde och nionde periodiska rapport. CEDAW/C/SWE/CO/8-9. Hämtad 2017. 03.01. http://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/jamstallldhet/slutsatser-avseende-sveriges-kombinerade-attonde-och-nionde-periodiska-rapport_cedaw.pdf

⁵ SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet L7.

⁶ SFS 1994:1219. Lag om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Stockholm: Justitiedepartementet.

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att analysera uppehållstillstånd via anknytning och de eventuella svårigheter som uppkommer vid begränsning av familjeåterförening ur ett feministiskt juridiskt perspektiv. Mitt mål med detta syfte är att undersöka om kvinnors rätt att söka asyl tillgodoses.

1.3 Frågeställningar

- Påvisar lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (2016:752) en genusmedvetenhet?
- Finns det några konsekvenser utav lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (2016:752)?
- Vad kan man göra för att minska de eventuella konsekvenserna?

1.4 Teori, Metod & Material

I denna studie har jag valt att använda mig utav feministisk juridisk teori och metod för att på bästa sätt analysera svensk asylpolitik ur ett genusperspektiv. Jag har inte som uppgift att analysera hela asylpolitiken eller all asyllagstiftning, jag kommer att begränsa mig till lag 2016:752, lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Uppsatsen bygger på analys av lagstiftning och rapporter från FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor. Då uppsatsens tema är Mänskliga Rättigheter är det väldigt viktigt att jag använder mig av rapporter från CEDAWs kvinnokommission då deras uppgift är att vägleda och kontrollera av hur Sverige agerar mot asylsökande och flyktingar. Genom dessa rapporter får vi en bild på hur Sverige agerar och diskrepans mellan teori och praktik. För att analysera mitt material på bästa sätt har jag valt att använda mig utav genusanalys i form av feministisk juridisk metod.

1.5 Tidigare forskning

Då Lagen (2016:752) är ny finns det inte uttömmande forskning om dess effekter på kvinnliga flyktingar. Det finns dock flertal andra studier om kvinnliga flyktingar där forskare har koncentrerat sig på ett flertal olika faktorer. I teori avsnittet kommer jag att skriva och diskutera Jane Freedmans och Maria Bexelius studier om kvinnliga flyktingar.

Avsaknaden av forskning med lagen (2016:752) har lett till att jag har fått använda mig av tidigare studier som behandlar ämnet kvinnor som flyktingar som jag anser vara relevant till min uppsats. Forskningar av liknande syfte har behandlat termen flykting och olikheter mellan kön, och det är just detta min tidigare forskning handlar om. Min uppsats tydliggör också detta.

Enligt Heaven Crawley (2001) som har studerat flyktingar och genus är termen flykting inte kopplad till kön. Det har även varit begränsad uppmärksamhet som har riktats på kvinnors behov av skydd som asylsökande. Detta anser Crawley (2001) återspeglas i det faktum att statistik om andelen asylsökande som är kvinnliga ofta är felaktiga, vilseledande eller otillgängliga. Som exempel skriver han om Storbritannien som tidigare hade könsdifferentierad statistik tillgänglig för de som hävdar asyl i landet. Frånvaron av sådan information återspeglar att kön inte skiljer sig från erfarenheten av att vara flykting. Det finns bevis för att flyktingkvinnor inte kan dra nytta av rättvisa skydd och hjälpinsatser. Ett flertal länder erkänner flyktingkvinnors specifika behov och har vidtagit lämpliga åtgärder för att säkerställa deras tillgång till skydd. Länder bör bilda erfarenhet om könen och deras anledningar till att söka asyl för att kunna titta på varje fall enskilt och kunna bedöma utefter det. Crawley (2001) skriver att detta var drivkraften bakom boken. Boken koncentrerar sig på att kvinnor upplever exempelvis förföljelse mycket mer annorlunda än män gör. Att visa hänsyn till könsspecifika aspekter av ett ärende hjälper oss att förstå miljön som en sökande hävdar rädsla för förföljelse eller missbruk av deras mänskliga rättigheter.⁷ Enligt Crawley (2001) drabbas kvinnor oftast av samma svårigheter som är gemensamma för alla flyktingar exempelvis att de förföljs oftast av samma skäl som männen. Många förföljs för att de är politiska aktivister, samhällsorganisatörer, medlemmar av kvinnorörelser eller för att de kräver sina rättigheter. Det är dock erfarenheterna som skiljer sig åt för de både könen vid en flykt. Detta på grund av att kvinnors politiska protest, aktivism och motstånd manifesteras på olika sätt. Exempelvis är kvinnor oftast de som hjälper till andra genom att gömma dem eller förse någon som är skadad med sjukvård.⁸ Crawley (2001) anser också att kvinnor är oftast de främsta offren för politiska, ekonomiska och sociala förtryck på grund av att lagar och sociala normer dikterar könsrelaterat beteende och behandling. Han anser också att myndigheter i vissa länder använder sig av familjeförhållanden för att intensifiera skador. Kvinnor hotas,

⁷ Crawley, Heaven. (2001) Refugees and gender. Bristol: Jordan Publishing. s.1

⁸ Crawley, Heaven. (2001) Refugees and gender. Bristol: Jordan Publishing. s.2-3

hålls fångna istället för deras släktingar, torteras eller till och med dödas.⁹ Crawley (2001) skriver;

In conflicts between different political or religious groups, sexual violence against women has been used as a means of aggression towards an entire section of the community or as a means of acquiring information about the activities and locations of family members”.¹⁰

1.5.1 Syriska flyktingkrisen

En nyskriven studie som indirekt skulle kunna kopplas till min studie är *A gendered approach to the syrian refugee crisis* skriven av Jane Freedman (2017). Denna studie skulle kunna kopplas till min studie på så sätt att det var efter Syriska krisen som Sverige antog Lag (2016:752). Studien handlar om det pågående kriget i Syrien som har lett till en tvångsmigration av nästan sju miljoner människor. De flesta har flytt till grannländer men många försöker även att nå Europa. Detta har i sin tur lett till att länder i Europa har beskrivit som en ”flyktingkris”. Under deras väg till Europa har flertal flyktingar drunknat och även utsatts för våld.¹¹ Genus har under en lång tid varit osynlig inom akademisk forskning om tvångsmigration och flyktingar. Kvinnors problem var inte länge känt eftersom det inte studerades. I studien beskriver de att även om UNHCR och NGO's har antagit genusmedvetenhet som policydokument så är det studier som denna bok som har ett stort värde eftersom policydokumentet ignoreras.¹² Som jag nämnde innan så är det fler och fler kvinnor som korsar gränser. De korsar gränser för att söka skydd, söka arbete, familjeåterförening och andra sociala, politiska och kulturella skäl. Detta leder till att vi måste undersöka för att förstå deras anledning till migration, deras erfarenheter under migrationen och särskilt de risker och skador de får uppleva på vägen. Kvinnor som försöker att fly står inför olika skador som i vissa fall slutar i att personen dör.¹³ I studien är författarnas syfte att belysa dessa kvinnors död för att påpeka betydelsen av en genusmedvetenhetens asylpolitik.¹⁴ Jane Freedman (2016) har gjort väldigt mycket fältarbete där hon intervjuat många kvinnliga

⁹ Crawley, Heaven. (2001) *Refugees and gender*. Bristol: Jordan Publishing. s.2-3

¹⁰ Crawley, Heaven. (2001) *Refugees and gender*. Bristol: Jordan Publishing. s.3

¹¹ Freedman, Jane(Ed.) (2017). *A gendered approach to the Syrian refugee crisis*. Basingstoke: Taylor & Francis Ltd. S .1

¹² Freedman, Jane(Ed.) (2017). *A gendered approach to the Syrian refugee crisis*. Basingstoke: Taylor & Francis Ltd. S .11

¹³ Freedman, Jane(Ed.) (2017). *A gendered approach to the Syrian refugee crisis*. Basingstoke: Taylor & Francis Ltd. S .7- 9

¹⁴ Freedman, Jane(Ed.) (2017). *A gendered approach to the Syrian refugee crisis*. Basingstoke: Taylor & Francis Ltd. S.15

flyktingar för att få fram deras erfarenheter. Dessa kvinnor har upplevt många svårigheter på vägen till Europa, ibland just för att de varit kvinnor. Freedman (2016) skriver att,

*” talked about the violence they had experienced at the hands of smugglers, including sexual violence and also the pressure to exchange sexual relations in return for the price of their passage when they did not have enough cash to pay for this journey.”*¹⁵

1.5.2 Sveriges kvinnolobby

Den mest uttömmande forskningen enligt mig görs av Sveriges Kvinnolobby som hela tiden arbetar med CEDAW för att kunna försäkra kvinnor att de får åtnjuta sina rättigheter. Jag har valt att använda mig av dessa förarbeten för att se hur kvinnolobbyn tittar på lag(2016:752) och om de anser att den är könsneutral. Efter att ha läst CEDAW Kommitténs slutsatser avseende Sveriges kombinerade åttonde och nionde periodiska rapport fick jag en större inblick hur Sverige arbetar med CEDAW. Kommittén hyllar Sveriges arbete och engagemang för att säkerställa jämställdhet mellan kvinnor och män på nationell och internationell nivå. De hyllar också att Sveriges regering har förklarat sig själv som en ”feministisk regering”. Sverige anstränger sig för att förbättra sitt institutionella och politiska ramverk för att avskaffa diskriminering av kvinnor och främja jämställdheten vilket kommittén är väldigt positiva om.¹⁶ De har dock lite förbättringsområden och rekommendationer. Kommittén är väldigt tillfredsställda med Sveriges försök att ha en öppen mottagningspolitik under de stora flyktingströmmarna under de senaste åren, där Sverige också har säkerställt skydd och stöd. Kommittén är dock väldigt oroad över de åtgärder som Sverige har antagit för att minska på flyktingströmmen som innebär att det finns begränsningar kring beviljandet av uppehållstillstånd och familjeåterföring i Sverige. De anser att detta kommer att ha en negativ påverkan på kvinnor och barn som söker asyl. Ett utav förslagen från kommittén är att inta en genusmedveten hållning i mottagandet av flyktingströmmarna och även inom prövning av asylsökningar. Detta för att säkerställa behoven bland asylsökande kvinnor, flyktingkvinnor och flyktingflickor prioriteras.¹⁷

¹⁵ Freedman, Jane(Ed.) (2017). *A gendered approach to the Syrian refugee crisis*. Basingstoke: Taylor & Francis Ltd. S .16

¹⁶ FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor. (2016). Slutsatser avseende Sveriges kombinerade åttonde och nionde periodiska rapport. CEDAW/C/SWE/CO/8-9. Hämtad 2017. 03.01. http://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/jamstallldhet/slutsatser-avseende-sveriges-kombinerade-attonde-och-nionde-periodiska-rapport_cedaw.pdf

¹⁷ FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor. (2016). Slutsatser avseende Sveriges kombinerade åttonde och nionde periodiska rapport. CEDAW/C/SWE/CO/8-9. Hämtad 2017. 03.01.

1.6 Problemdiskussion och relevansen till Mänskliga Rättigheter

I skuggrapporten från kvinnolobbyn som jag har kunnat ta del utav förklarar de att fler och fler kvinnor blir tvungna att fly men de har sämre möjligheter att ta sig över gränserna och därför är de oftast de som blir kvar inom konfliktområden. Det är många omständigheter som gör att flykten blir svår för kvinnor. Exempelvis att ta hand om småbarn, graviditet, barnafödelse, menstruation och amning. Brist på dricksvatten leder till att ammande och gravida kvinnor får njurproblem. Kvinnor och flickor utsätts för sexuella övergrepp, prostitution och våld för att beröva dem deras medborgerliga rättigheter. Kvinnor som flyr till Sverige kommer oftast genom familjeåterförening.¹⁸ Eftersom att Sverige antagit nya lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (2016:752) innebär detta att familjeåterföreningen begränsas och kvinnor och barn blir tvingade till att ta osäkra vägar hit. Skuggrapporten ger oss en överblick var och om Sverige brister i sitt jämställdhetsarbete och vilka handlingsstrategier de bör använda sig av för att öka jämställdheten. Rapporten kräver att Sverige ska rapportera vad de har gjort för kvinnors rättigheter inom asyl- och migrationspolitiken.¹⁹ I boken *Mänskliga Rättigheter- juridiska perspektiv* (2010) kan vi läsa om den nära relationen mellan mänskliga rättigheter och jämlikhet.²⁰ Det är på så sätt jag ser en koppling till mitt ämne eftersom kvinnor indirekt begränsas till att kunna komma till Sverige vilket gör FN:s kvinnokommitté orolig.²¹

1.7 Avgränsning

I min studie har jag valt att bara koncentrera mig på kvinnor och ifall lag (2016:752) skulle kunna ha en negativ inverkan på dem. Ifall lagen är neutral eller indirekt könsbestämd. Lagen behandlar barn och män också men jag koncentrerar mig på bara kvinnor. Jag kommer att även bara titta på ”uppehållstillstånd via anknytning” på lag (2016:752) inte de andra uppehållstillstånden.

Det som hade varit intressant att jämföra hade varit rättsfall som finns på lagen 2016:752.

Lagen innehåller dock inte några överklagandebestämmelser. Vilka beslut som

¹⁸ Bexelius, Maria. (2008). *Asylrätt, kön och politik*. Visby: Books on demand. S.111

¹⁹ Sveriges kvinnolobby. (2016). Vad krävs för att Sverige ska leva upp till FN:s Kvinnokonvention? Halmstad: Sveriges Kvinnolobby. Hämtad 2017. 03.01. <http://sverigeskvinnolobby.se/wp-content/uploads/2016/01/Skuggrappport-CEDAW-svenska.pdf>

²⁰ Lundberg, Anna. (red.). *Mänskliga rättigheter – juridiska perspektiv*. Malmö: Liber AB, 2010. Sida, 51.

²¹ Sveriges kvinnolobby. (2016). Vad krävs för att Sverige ska leva upp till FN:s Kvinnokonvention? Halmstad: Sveriges Kvinnolobby. Hämtad 2017. 03.01. <http://sverigeskvinnolobby.se/wp-content/uploads/2016/01/Skuggrappport-CEDAW-svenska.pdf>

migrationsverket har tagit som kan överklagas regleras uttömmande i 14 kap. utlänningslagen. Dessa bestämmelser innebär att beslut som fattas av migrationsverket gällande tidsbegränsat uppehållstillstånd inte får överklagas. Detta eftersom det inte är ett avslag på en ansökan. Detta framgår i förarbeten och praxis prop. 1996/97:25 s. 292 och prop. 2004/05:170 s. 307, även MIG 2010:20. Regeringen har även i förarbetena talat om att enligt gällande rätt är det omöjligt att överklaga ett beslut som är tidsbegränsat.²²

1.8 Definition

I de flesta böckerna jag har läst inför min studie har jag kommit fram till att alla författare försöker på något vis att förklara vad genus och kön är för något. Det är tydligt att alla använder sig utav olika definitioner och problematiserar det olika. Jag kommer att använda mig utav definitionen för *gender* från FN,

*”Gender refers to the relationship between women and men based on socially or culturally constructed and defined identities, status, roles and responsibilities that are assigned to one sex or another (...). Gender is not static or innate but acquires socially and culturally constructed meaning over time.”*²³

I exempelvis förarbetena till utlänningslagen används ordet kön istället för genus eftersom det sedan länge är etablerad i svensk lag. I boken *Asylrätt, kön och politik* (2008) använder sig Maria Bexelius av begreppet kön istället för genus.²⁴ Hon skriver dock att vid vissa delar utav sin studie kommer hon att använda sig av begreppet genus. Jag kommer att använda mig utav begreppet genus i min studie eftersom att jag anser genusbegreppet exempelvis inom genusperspektiv känns mer inkluderande än könsperspektiv. När jag skriver ”kvinnor” menar jag kvinnor som genus. Enligt flertal forskare inom genusvetenskap så formas könet av sociala och kulturella konstruktioner, inte av att man föds som kvinna eller man. På detta sätt skiljer forskare mellan kön och genus.

Min studie fokuserar på kvinnor för att belysa vikten av en genusmedveten asylpolitik.

Läsaren bör dock ha i åtanke att min studie inte ska gynna kvinnor utan få en inblick i att genusmedvetenhet inom asylpolitik ska gynna alla då varje ansökan bör värderas enskilt. Med

²² SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet L7.

²³ UNHCR, Guidelines on International Protection No. 1: Gender-Related Persecution within the Context of Article 1A (2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees, HCR/GIP/02/01, May 2002.

²⁴ Bexelius, Maria. (2008). *Asylrätt, kön och politik*. Visby: Books on Demand. S.12-14.

genusperspektiv syftar jag inte på kvinnor, utan relationen mellan könen. Anledningen till att jag bara väljer att fokusera på kvinnor är för att Sverige har fått kritik från FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor, om att det inte finns många kvinnliga asylsökande. Jag blev nyfiken och ville granska svensk asylpolitik ur ett genusperspektiv.

1.9 Etiska överväganden

Studien kan uppfattas som kritisk mot svensk asylpolitik och asylhantering vilket gör studien etisk laddad. Med denna studie vill jag bidra till samtalet om en genusmedveten asylpolitik och asylhantering, inte kritisera svensk lagstiftning. Studiens syfte är inte att vad vi anser om vad som är rätt eller fel med asyllagstiftningen utan det är hur vi skulle kunna föra en genusmedveten asylpolitik. Jag har en konstruktiv ambition där jag vill komma fram till rekommendationer.

1.10 Disposition

Uppsatsen inleds i kapitel ett där bakgrund till uppsatsen formuleras för att materialet ska kunna förstås. Här formuleras även syfte och frågeställningar som kommer att forma uppsatsen. Tidigare forskning delas i tre delar utifrån de tre huvudböcker som är i stort värde för min uppsats. Jag försöker även i detta kapitel förklara min avgränsning och relevansen av studien för Mänskliga Rättigheter. Jag kommer att i början av varje kapitel skriva Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, men i kommande stycken kommer jag att namnge den som lag (2016:752).

I kapitel två har jag valt att redovisa min teori för uppsatsen, vilket är feministisk juridisk teori och även feministisk teori. Jag har valt att använda mig utav feministisk juridisk teori eftersom jag anser att det är en teori som skulle kunna hjälpa mig att föra en diskussion om en genusmedveten asylpolitik. Jag har tagit hjälp av feministiska teoretiker som analyserar kvinnors underordnade position i samhället och som analyserar feministiska synvinklar och teorier på lagstiftningar och asylprocesser.

I det tredje kapitlet förklarar jag vilken metod jag har använt mig av för att förklara hur jag har gått tillväga för att studera mitt material för att få en tydlig analys. Jag förklarar också varför jag har gjort dessa val. Längre fram i kapitlet presenterar jag mitt material som jag studerar, använder och analyserar som haft ett stort värde i min studie.

I det fjärde kapitlet har jag valt att förklara svensk lagstiftning och dess tolkningsprinciper. Jag har valt att göra för att ge läsaren en inblick i den svenska asylprocessen genom att även förklara lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (2016:752). Detta då den tillfälliga lagen är övergångsbestämmelser till utlänningslagen. Även om min uppsats inte handlar om svenska asylprocesser anser jag att det är utav stort värde för läsaren att kunna jämföra lag (2016:752) med allmän svensk asylprocess. Jag skriver även om europakonventionen då CEDAW kommitténs rapport hänvisar till artikel 8 i denna konvention, jag ansåg att läsaren bör ha en viss inblick i denna konventionen.

I det femte kapitlet har jag valt att analysera mitt material och svara på mina frågeställningar. Med hjälp utav min teori kommer jag att försöka föra en genusmedveten asylpolitik och studera de konsekvenser som uppstår vid en avsaknad genusmedvetenhet inom asyllagstiftning. Jag kommer även att försöka föra en diskussion hur förenlig den tillfälliga lagen är med Mänskliga rättigheter, i detta fall kommer jag att använda mig utav artikel 8 som ger rätt till skydd för privat- och familjeliv.

I det sjätte kapitlet kommer jag att föra en sammanfattande resultatanalys där jag redogör de svar jag har kommit fram till under min analys. Här kommer jag att försöka knyta ihop alla delar jag har skrivit om i min studie för att återigen förklara innebörden av en avsaknad genusmedvetenhet inom den svenska asylpolitiken.

2. Teoretiska perspektiv

2.1 Feminism

Teoriavsnittet i denna studie kommer att behandla begreppet och teorin *feminism*. Jag kommer även att belysa feministisk syn på migration genom feministiskt juridisk teori. Då denna studie behandlar ämnet genusmedvetenhet bör jag studera en feministisk teori för att få en genusmedveten diskussion. Feminism är väldigt svår definierad då det finns en stor uppsättning uppfattningar och påståenden om vad feminism är. En gemensam grunddefinition är dock att feminister uppmärksammar kvinnors underordnade situation och position i vårt samhälle där målet är att motverka diskriminering av kvinnor. Feminister försöker arbeta med en förändring i det sociala, ekonomiska, politiska och kulturella ordningen i samhället.²⁵ Mitt

²⁵ Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag. S.30

syfte är att genom att använda en feministisk teori upplysa vikten utav en genusmedveten asylpolitik för att skapa en förändring inom politiska ordningen i samhället. Jag kommer att först göra en förklaring.

2.1.1 Liberalfeminism

Det finns ett flertal olika riktningar inom feminismen. Feminismen som riktar sig på samhällets juridiska och politiska system är liberalfeminismen, vilket är det område jag vill undersöka. Lena Gemzöe (2013) har i sin bok *feminism* undersökt de olika feminismer och genussystem inom svenska samhället. Hon argumenterar för att feminismen formulerar olika kritik av samhällets bild på kön där kritiken har en politisk grund. Feminism är inte singularis och innehar många olika feminismer inom begreppet. Gemzöe (2013) anser att alla dessa indelningar är användbara eftersom de alla på något vis återspeglar historiska händelseförlopp i idéutvecklingen av feminismen.²⁶

Liberalfeminismen är sprungen ur liberalismen. Kärnan i liberalfeminismen grundar sig i kampen att kvinnor ska åtnjuta samma grundläggande rättigheter som män. Eftersom kvinnor under historiens gång har uteslutits från politiska och lagliga rättigheter har det lett till kvinnors sämre position i samhället. De har avvisats från den offentliga sfären till den privata sfären, familjen. Liberalfeminister kämpar för kvinnor i den offentliga sfären; utbildning åt kvinnor, lagliga rättigheter och delta i den politiska världen. De kämpar för lika rätt till den offentliga sfären som män. Liberalfeminismen tror på att utbildning, uppfostran och attityder kan användas som medel till att upphäva den underordning som kvinnan befinner sig i.²⁷

2.1.2 Kön

Den klassiska liberalfeminismens syn på kön är att män och kvinnor är lika. De båda könen har en grundläggande förnufts kapacitet som gör att liberalfeminismen anser att båda könen har lika tillgång till rättigheter. Inom liberalfeminismen finns det inte en kvinnlig och en manlig natur, det finns bara en mänsklig natur som inte innehar ett kön. De kroppsliga skillnaderna påverkar inte den mänskliga naturen, vilket Gemzöe (2013) benämner som det utopiska samhället. Kvinnor och män urskiljer sig genom kroppsliga egenskaper inom detta

²⁶ Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag. S.30

²⁷ Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag. S.31

samhället men de uppvisar inte olikheter som vi i dagens samhälle anser är kvinnligt och manligt.²⁸

2.2 Genussystem

Liberalfeminismen utspelar sig i den offentliga sfären och inriktar sig på samhällets politiska och juridiska system. För att vara ett liberalfeministiskt samhälle kräver liberalfeminismen en utvidgning till kvinnor av fri- och rättigheter som män redan har tillgång till. Gemzöe (2013) skriver om fyra matriarker; liberalfeminism, radikalfeminism, marxism/socialistisk feminism och socialistisk radikalfeminism. Hon ser dessa som fyra tanketraditioner som riktar in sig på förhållandet mellan könen och kvinnors villkor. Dessa fyra tanketraditioner delas in i det offentliga och privata. I det offentliga pågår *produktion*, exempelvis arbetsliv, politik och rättssystem. Inom den privata sfären pågår *reproduktion*. Inom reproduktion räknar Gemzöe (2013) in hemarbete, sexualitet och barnomhändertagande. Gemzöe (2013) anser att dessa fyra matriarker utgör fullständiga feminismer på egen hand men kan även komplettera varandra. Detta gör hon genom att betrakta dessa fyra matriarker i förhållande till fyra sfärer av ojämlikhet; politisk/ekonomiska sfären, familjesfären, kulturell nedvärdering av kvinnor och slutligen sexuellt våld. Som ett exempel för hon ihop liberalfeminismen med marxism/socialistisk feminism för att få ett perspektiv på ojämlikheten inom både politiska och ekonomiska sfären. Kvinnor, både inom medelklassen och arbetarklassen, är underordnade och diskriminerade i arbetslivet. Liberalfeminismen koncentrerar sig på faktorer så som varför de får mindre lön, inte blir chefer och inte blir lika viktiga inom medelklassyrken som män. Den tidiga liberalfeminismen visar oss att detta är på grund utav att det finns fördomar mot kvinnor och att kvinnor var länge utestängda från fri utbildning och mansdominerande yrken. Den moderna liberalfeminismen pekar på hemarbetets roll i en kvinnas arbetsliv. Exempelvis avdragsgill hemhjälp för de kvinnor som gör karriär. Konflikten som uppstår mellan yrkeslivet och hemarbetet drabbar kvinnor inom alla klasser. Detta leder till att klasskillnader uppenbaras mellan kvinnor. Exempelvis en kvinna inom medelklassen som vill göra karriär anlitar hemhjälp. Men en kvinna som arbetar som hemhjälp har inte den ekonomin att anlita någon som hjälper henne med hemarbetet.²⁹

²⁸ Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag. S.38-39

²⁹ Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag. S.76-79

Den feministiska samhällsanalys som Gemzöe (2013) beskriver ovan, föreslår att den ordningen som uppstår mellan könen har en systematisk karaktär och återfinns i alla aspekter inom samhällslivet. Detta återfinns i radikalfeminismens teori om patriarkatet. Patriarkatet har i feministisk diskussion ersatts med begreppet genusystem, eller genusordning. Begreppet kön har också ersatts med begreppet genus. Den samhällsanalys som Gemzöe (2013) gjorde ovan visar hon som ett exempel på svenskt genusystem. Både historiskt och i vår nutid har feminismen formulerat en kritik på hur samhället ser på könen. Denna kritik enligt Gemzöe (2013) har en politisk bakgrund då det är samhället som behandlar könet olika. Det är just därför feminismen existerar, för att belysa att samhället agerar till kvinnokönets nackdel. Könet bestämmer alltså människors position i samhället.

2.2.1 Genus

Könsdiskussionen är en väsentlig del av feminismen och teorier som skapas om vad kön är, är bioprodukt av sökandet på svaret till varför kvinnors underordning existerar. Begreppet *genus* har därför införts för att betona feminismens konstruktivistiska uppfattning om vad kön betonar. Ordet *kön* betecknas mer som det biologiska könet och därför används *genus* mer frekvent inom vetenskapliga texter. Även om *genus*begreppet är internationellt mer använt, används begreppet *kön* och könsmaktsordning fortfarande inom Sverige, Danmark och Norge. Forskare som använder sig utav begreppet *kön* avser inte att betona det biologiska könet.³⁰

2.3 Feministisk kunskap

Det vi enligt Gemzöe (2013) länge har ansett vara grundläggande vetenskap har vi tack vare feminismen insett vara androcentrisk kunskap. Den feministiska vetenskapen innebär inte bara att kritisera vetenskapen men även också formulering av en ny vetenskapsteori.

“Hur ska vi se på människans kunskapssökande med insikten att könet spelar roll? Vilket förhållningssätt bör feminister ha i förhållande till det egna vetenskapliga projektet? Hur gynnar den kunskap feminister tar fram bäst kvinnors intressen?”³¹

Gemzöe (2013) skriver att det var den här typen av frågor som startade den feministiska vetenskapsteorin.³² Den feministiska vetenskapsteorin växte fram genom att kritisera det androcentriska samhället, vilket de benämner som den första fasen inom feministisk

³⁰ Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag.S.79-81

³¹ Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag.S.125

³² Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag.S.125

vetenskapsteori. De riktade kritik åt den traditionella vetenskapens androcentrism. Ett manligt perspektiv genomsyrade vetenskapens frågeställningar. Kvinnorna var osynliga eftersom i historiska och kulturella studier jämställdes människan med mannen. Som svar på samhällets androcentrism började feministiska forskare att synliggöra kvinnan med hjälp av att formulera kvinnocentrerade frågeställningar. Detta i sin tur ledde till en andra fas inom den feministiska vetenskapsteorin. Nämligen upplysningen av kvinnors historier vilket var grundligt behövande för framväxten av kvinnorörelsen. Synliggörandet av kvinnor producerade ny kunskap som inte kunde adderas till den traditionella vetenskapen, vilket blir den tredje fasen. Den nya kvinnliga delen av samhället ville göra anspråk på att vara mänsklig. Detta ledde till en omprövning om vad det innebar att vara mänsklig/människa.³³ Vårt samhälle är uppbyggt på könsstrukturer. Gemzöe (2013) skriver att aspekterna i könsstrukturer är sociala och kulturella konstruktioner. Av den anledningen använder feministisk vetenskapsteori begreppet genus, för att kunna beteckna denna teoretiska dimension som är gemensamt för de feministiska perspektiven. Genusforskningar studerar inte enbart kvinnor, de studerar också män för att studera genuskonstruktioner i samhället.³⁴

Den fjärde fasen i feministisk vetenskapsteori präglas av kritik av feministiska begrepp. Teoretikerna dekonstrukturerade, kritiskt plockade isär, begreppet kvinna. De kritiserade tanken om att det finns en enhetlig kategori kvinna och fokuserade istället på skillnader mellan kvinnor. Detta ledde till insikten om att det är vita, heterosexuella medelklasskvinnor som dominerar den feministiska forskningen. De började ifrågasätta detta dominansförhållande och betonade skillnader mellan kvinnor exempelvis; ålder, klass, etnicitet o sexuell identitet.³⁵ Det är denna ifrågasättandet som feministiska vetenskapsteoretiker vill belysa. De vill belysa könets roll, och att den spelar en stor roll i hur vår vetenskap utövas. De feministiska vetenskapsteoretikerna vill med hjälp av feministisk vetenskapsteori få de vetenskapliga forskarna att tänka med detta perspektiv, där de ifrågasätter könets roll.³⁶

³³ Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag.S.126

³⁴ Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag.S.127

³⁵ Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag.S.127

³⁶ Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag.S.128

I sin artikel *Feminist Theory and The Law* (2011) som publicerades i *The Oxford Handbook of Political Science* skriver Judith A. Bear att den första konventionella juridiska doktrinen utvecklades och skrevs av män i ett samhälle som var mansdominerat, alltså har de påverkats av det manliga även när de ska föreställa könsneutrala. En annan punkt som Judith A. Bear (2011) skriver om är att kvinnors liv av olika skäl skiljer sig från mäns liv. Detta i sin tur innebär att teori som utvecklas av män inte passar kvinnors sociala verklighet.³⁷

Jag har i avsnitten ovan förklarat feminismen och dess långa historia men som en vetenskaplig syn på feminismen går den feministiska juridiska teorin tillbaka tre decennier.³⁸ Den grundläggande tanken med feministisk juridisk teori är att den grundar sig i en kritik mot juridiska teorier, juridiska begrepp och rättspraxis. Det finns tyvärr dock inte en tydlig skillnad mellan lagen och sociala och politiska livet, och det är just detta ”naturliga” inom lagarna som feminister ifrågasätter.³⁹ Det teoretiska fältet inom feministisk juridisk teori fokuserar på lagens karaktär och dess praxis och hur den kan påverkas från olika vinklar.⁴⁰

I sin artikel *Recovering subversion: feminist politics beyond the Law* (2007) skriver Nivedita Menon om ett antal argument som hon menar återfinns globalt när det gäller feministisk kritik på juridiken.⁴¹ Genom att använda dessa lyfter vi fram de olika sätten som patriarken påverkas kvinnors förmåga att söka rättvisa och få sina mänskliga rättigheter skyddade genom juridiken. Jag har valt tre utav dessa argument som är relevant för min uppsats. Dessa argument är indirekta diskrimineringar som kan ske. Det första argumentet är att även om det teoretiskt finns en jämställdhet inom juridiken kan kvinnor diskrimineras genom att lagen tolkas patriarkaliskt av jurister. Det andra argumentet är att även om lagen försöker behandla kvinnor och män på lika villkor, fallerar detta eftersom verkligheten inte är jämlik i de sociala, ekonomiska och kulturella aspekterna och därmed blir lagen ojämlik. Det tredje och sista argumentet som jag väljer att skriva om är att lagen och staten osynliggör kvinnors subjektiva

³⁷ Bear, Judith A, *Feminist Theory and The Law* in *The Oxford Handbook of Political Science*, ed.by Robert E. Goodin, Oxford: Oxford University Press, 2011. S.306

³⁸ Bear, Judith A, *Feminist Theory and The Law* in *The Oxford Handbook of Political Science*, ed.by Robert E. Goodin, Oxford: Oxford University Press, 2011. S.306

³⁹ Davis, M and Munro, V (ed.), *The Ashgate Research Companion to Feminist Legal Theory*, New York: Routledge, 2013. S.1

⁴⁰ Davis, M and Munro, V (ed.), *The Ashgate Research Companion to Feminist Legal Theory*, New York: Routledge, 2013. S.4

⁴¹ Menon, Nivedita. *Recovering Subversion: Feminist Politics Beyond the Law*. Chicago:Permanent Black. 2004. S.50

erfarenhet av förtryck eftersom objektivitet är normen. Detta i sin tur innebär att lagen huvudsakligen är centrerad kring mannen och kan endast delvis ta hänsyn till skador som orsakas kvinnor.⁴²

Ett annat väldigt viktigt begrepp inom feministisk juridisk teori är *androcentrism*. Forskaren Susan Møller Okin (2014) hävdar att konsekvenserna av att införliva kvinnors mänskliga rättigheter i en redan befintlig mänsklig rättighetsram är att teorier och lagar krockar med idéer som följer en manlig modell. Den här manliga modellen, androcentrism, fokuserar på männens erfarenheter och där kvinnors erfarenheter blir sekundära. Alltså blir kvinnors erfarenheter inte normen. Alltså krävs det omarbetande kring kärnkoncept för att kunna se till att kvinnor åtnjuter sina rättigheter.⁴³ Enligt Edwards (2010) har begreppet androcentrism kommit upp väldigt frekvent inom analyser om flykting- och asyllagen där man använt sig av Hathawayes skadeståndsschema, som syftar till att bestämma i vilken grad en förföljelse kan uppstå. Feminister har riktat kritik mot detta eftersom det utgör ett problem för kvinnors asylansökningar. Hierarkin ställer brott mot de medborgerliga och politiska rättigheter som den allvarligaste grunden för asyl och på detta vis minskar vikten av ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Det är väldigt sällsynt att dessa senare rättigheter motiveras som ett asylanspråk. Edwards (2010) hävdar att eftersom världen är oproportionerlig uppbyggd genusmässigt, är det stor sannolikhet att kvinnors asylskäl baseras på sociala och kulturella rättigheter istället för medborgerliga och politiska rättigheter.⁴⁴

2.5 Kvinnlig asylrätt

En väldigt viktig bok för min studie är en handbok skriven av Maria Bexelius (2008) som heter *Asylrätt, kön och politik- en handbok för jämställdhet och kvinnors rättigheter*. Handboken publicerades inom ramen för ett projekt från rådgivningsbyrån under 2007. Bexelius (2008) behandlar kvinnors rätt till skydd och jämställdhet inom asylprocesser i sin bok.⁴⁵ Ett utav de första dilemman som Bexelius (2008) skriver om är att den politiska världen har under en lång tid ansetts tillhöra ”mannen”. Detta har lett till att den offentliga sfären har omvandlats till en manlig station. Samhälleliga beslut har fattats och genomförts

⁴² Menon, Nivedita. *Recovering Subversion: Feminist Politics Beyond the Law*. Chicago:Permanent Black. 2004. S.55

⁴³ (As cited in Oxford, C, ‘Where are the women?’ in *Gender in Refugee Law: From the margins to the centre*, Arbel, E, Dau- vergne, C and Millbank, J, (ed), pp.157-174, New York: Routledge, 2014. S.160.

⁴⁴ Edwards, Alice, ‘Transitioning Gender: Feminist Engagement with International Refugee Law and Policy 1950- 2010’, *Refugee Survey Quarterly*, Vol. 29, 2010, No. 2. S.26.

⁴⁵ Bexelius, Maria. (2008). *Asylrätt, kön och politik*. Visby: Books on demand. S.9

utan att anpassas till ”kvinnan”. Hon anser att politiken har under en lång tid bara ansetts tillhöra mannen. Normer och regler har skrivits efter mannen där kvinnliga perspektiv inte har vägts in.⁴⁶ Som exempel visar hon att inom flyktingrätten har normerna kring könen inneburit att flyktingdefinitionen har utformats och sedan tolkats från föreställningar om den heterosexuella mannen. Hbt-personer, barn och kvinnor som har haft andra asylskäl än den heterosexuella mannen har därmed inte fått samma förutsättningar till flyktingstatus eller kanske till och med avslag.⁴⁷ Detta har även enligt Bexelius (2008) lett till att mannen kopplats som den politiska varelsen medan kvinnan tillhör hemmets sfär. Hon skriver att detta är fortfarande den dominerande bilden av politik. Hon tycker att fördelningen mellan den privata och offentliga sfären har haft konsekvenser på den internationella människorättsdiskursen. Där resultatet har varit att kvinnors kränkningar och vad de utsätts för har marginaliserats i folkrätten. Deras rättigheter har till följd till detta inte erkänts i full utsträckning.⁴⁸

Bexelius (2008) studerar och skriver om kvinnors asylskäl. I sin studie redovisar hon att en genusmedvetenhet är central i bedömningen utav asylskäl för att kunna öka förutsättningarna att fånga upp kvinnors asylskäl.⁴⁹ Bexelius (2008) skriver att ett utav de grundläggande punkterna för att en flykting ska fylla definitionen utav en flykting behöver personen befinna sig utanför sitt land. Detta är redan ett problem enligt henne, om en kvinna inte lyckas fly utanför gränserna så kan hon aldrig betraktas som en flykting för att få den hjälp hon behöver.⁵⁰ Förutsättningen att kvinnan behöver befinna sig utanför landet öppnar upp för andra risker för kvinnan såsom exempelvis människohandel. UNHCR har riktlinjer angående människohandel, där kan vi läsa att det uppstår former av förföljelse då personen har lämnat sitt hemland också. Det handlar oftast om att en kvinna som lämnar sitt hemland och tvingas in i människohandel i transit eller asyllandet.⁵¹

Bexelius (2008) diskuterar, som Crawley (2001), begreppet förföljelse. Hon anser att grundläggande för en analys av förföljelse begreppet är UNHCRs *allas lika rätt till skydd mot allvarliga människorättskränkningar, oavsett kön eller sexualitet*. För att uppnå detta anser

⁴⁶ Bexelius, Maria. (2008). *Asylrätt, kön och politik*. Visby: Books on demand. S.57

⁴⁷ Bexelius, Maria. (2008). *Asylrätt, kön och politik*. Visby: Books on demand. S.16

⁴⁸ Bexelius, Maria. (2008). *Asylrätt, kön och politik*. Visby: Books on demand. S.57

⁴⁹ Bexelius, Maria. (2008). *Asylrätt, kön och politik*. Visby: Books on demand. S.83

⁵⁰ Bexelius, Maria. (2008). *Asylrätt, kön och politik*. Visby: Books on demand. S.109

⁵¹ Bexelius, Maria. (2008). *Asylrätt, kön och politik*. Visby: Books on demand. S.111

hon att ett genusperspektiv bör anläggas. Det finns dock ingen allmän definition av begreppet förföljelse. UNHCR skriver att det inte finns en exakt och uttömmande definition eftersom att det inte är möjligt att fastställa.⁵²

2.6 Genusforskning av asyllagar

En annan studie som innehar ett betydande teoretiskt ramverk för min studie är *Gendering the international asylum and refugee debate*, skriven av Jane Freedman (2007). Hon liksom Maria Bexelius (2008) skriver att *migranten* länge har studerats och tolkats som en man. Den kvinnliga migranten har inte funnits vid studierna om flyktingar och asylsökande. Dock har det under senaste åren visat att fler och fler kvinnor emigrerar. Det har startat en ”feminisation of migration”. Jane Freedman (2007) försöker att analysera den här processen. Hon har dock kommit fram till att det är en enorm mångfald av anledningar till varför kvinnor emigrerar. Vissa flyttar till andra länder på grund utav jobb, skola och make. Andra flyr från krig och söker flyktingstatus och asyl.⁵³ Freedman (2007) skriver om hur studier om migrations har ändrats genom tiderna och kommit till att ändras från att inriktas på manliga invandrare till studier som syftar till att omformulera migrationsteori mot bakgrund av könsanalys. Denna ändring av studie har enligt Freedman (2007) lett till att vi inte bara studerar kvinnors närvaro i migration men även relationerna mellan män och kvinnors relation som ligger till grund för denna migration som strukturerar både kvinnors och mäns erfarenheter av migration.⁵⁴ En av svårigheterna med att föra en genusmedveten analys om migration enligt Freedman (2007) är att

De internationella lagar och konventioner som erbjuder skydd för asylsökande och flyktingar försöker att ge skydd mot alla på könsneutrala grunder. Det är dock många kritiker som har påpekat att dessa lagar och konventioner har utarbetats på grundval av situationen för manliga flyktingar.⁵⁵ Jane Freedman (2007) försöker i sin studie visa avsaknaden av ett genusperspektiv inom internationella lagar och konventioner. Hon skriver mycket om Geneve konventionen och om förföljelse som är grundläggande punkterna för att bli kallad flykting.

⁵² Bexelius, Maria. (2008). *Asylrätt, kön och politik*. Visby: Books on demand. S.115

⁵³ Freedman, Jane. (2007). *Gendering the international asylum and refugee debate*. New york: Palgrave Macmillan. S .12- 13

⁵⁴ Freedman, Jane. (2007). *Gendering the international asylum and refugee debate*. New york: Palgrave Macmillan. S .16

⁵⁵ Freedman, Jane. (2007). *Gendering the international asylum and refugee debate*. New york: Palgrave Macmillan. S .13

Hon anser att förföljelse är subjektivt och det krävs att man noga förklarar att kvinnor och män inte har samma erfarenheter om förföljelse.⁵⁶

3. Metod & Material

3.1 Metod

3.1.1 Genusforskning

Jag anser att en uppsats som behandlar genusteori bör också använda sig utav en genusmetod. Därför har jag valt att använda mig utav feministisk juridisk metod. För att kunna skriva en så bra analys som möjligt valde jag att läsa boken *Genusforskning* skriven av Nina Lykke (2009). Hon beskriver hur man på bästa sätt utför en genusforskning. I början utav min studie visste jag inte vilken metod som skulle kunna hjälpa mig bäst. Enligt Lykke (2009) så finns det en mångfald av metodologiska positioner inom en genusforskning. Detta på grund utav att det finns många olika teorier om feminism och genus. De som utför en genusforskning har därför inte bara en teori men flera olika.⁵⁷ Enligt Lykke (2009) så har kvalitativa metoder varit mer dominerande inom humanistisk- samhällsvetenskapliga genusforskningar.⁵⁸ Alan Bryman (2008) anser också att feministisk teori, genusforskning, är mer förenligt med en kvalitativ metod eftersom den lämnar större utrymme för den feministiska känsligheten. Den kvalitativa metoden möjliggör att exempelvis kvinnors röster blir hörda vilket får en motsatt effekt i en kvantitativ forskning då kvinnors röster undertrycks genom att de går förlorade i fakta och statistiska siffror.⁵⁹

3.1.2 Feministisk juridisk metod

Katharine T. Bartlett skriver i sin artikel *Feminist Legal Methods* (1990) att en fråga blir till en metod när den ställs regelbundet.⁶⁰ Därför kommer jag i avsnittet nedan förklara utförligare om metoden ”the women question”. Dessa frågor finns för att identifiera könsrelaterade konsekvenser av regler och metoder som tycks vara neutrala och objektiva.⁶¹ Val av metod

⁵⁶ Freedman, Jane. (2007). *Gendering the international asylum and refugee debate*. New York: Palgrave Macmillan. S. 75

⁵⁷ Lykke, Nina. (2009). *Genusforskning- en guide till feministisk teori, metodologi och skrift*. Konsforskning en guide till feministisk teori, metodologi og skrift. Översättning: Per Larsson. Stockholm: Liber AB. S.160

⁵⁸ Lykke, Nina. (2009). *Genusforskning- en guide till feministisk teori, metodologi och skrift*. Konsforskning en guide till feministisk teori, metodologi og skrift. Översättning: Per Larsson. Stockholm: Liber AB. S.173-174

⁵⁹ Bryman, Allan. *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB. s.374-375

⁶⁰ Bartlett, K. *Feminist legal methods*, Harvard Law Review, Vol.103, No.4, 1990, S.837

⁶¹ Bartlett, K. *Feminist legal methods*, Harvard Law Review, Vol.103, No.4, 1990, S.837

grundar sig i att den kan göra kopplingar mellan lag och samhällsförhållanden.⁶² Man identifierar dessa könsrelaterade konsekvenser i svensk lagstiftning eller exempelvis inom politiken som utser sig att vara neutrala och objektiva, genom att kolla på hur de utspelar sig i praktiken i form utav termer som har en inverkan på samhället som könsbestäms.⁶³

I min uppsats kommer jag att tillämpa den här metoden när jag analyserar Lag 2016:752. Jag kommer att fokusera på ifall det finns en avsaknad genusperspektiv på Lag 2016:752 och de konsekvenser som kan uppstå. Mening är att som Bartlett (1990) uttrycker det, att ställa frågor om könsmissiga konsekvenser av en social praxis. Har kvinnor blivit uteslutna, hur och hur kan man rätta detta fel? Detta i sin tur innebär att man undersöker hur lagen har misslyckats med att beakta kvinnors erfarenheter när man genomför en lag. Bartlett (1990) anser att kvinnor påverkas av detta eftersom vissa lagar är icke-neutrala och vissa gånger väldigt ”manliga”. Feministisk juridisk metod lägger till en ytterligare lens/perspektiv på den vanliga juridiska metoden där kvinnor hamnar i fokus.⁶⁴

3.1.2.1 The women question

Enligt studien *The African Commission on Human and People's Rights and the woman question* i boken *Feminist Legal Studies* (2016) skriver författarna Durojaye och Oluduro att ”asking the women question” är studien om hur lagen inte speglar de erfarenheter och värderingar som tycks vara mer typiska för kvinnor än män. Studien erkänner på så vis det faktum att historisk sett har kvinnor varit, och är en missgynnad grupp som kräver särskild uppmärksamhet. Speciellt inom lagar, att fråga ”the women question” skulle innebära att man undersöker hur lagen har utelämnat kvinnan för att spegla erfarenheter och värderingar som tillhör männen. Det skulle även innebära ett påpekande om hur ogynnsamma lagar kan vara mot kvinnor. Att ställa ”the women question” fungerar genom att man antar att vissa lagar inte bara är neutrala utan också spända mot kvinnor av patriarkaliska traditioner. Att ställa ”the women question” syftar således till att avslöja luckor i lagarna med hänsyn till kvinnors behov och hur det kan ändras.⁶⁵ Författarna anser att genom att ställa dessa frågor kan feminister exponera hur kvinnors underordnade position i samhället upprätthålls av exempelvis olika institutioner. Vid avsaknad av ”the women question” ignoreras och

⁶² Gunnarsson, Å och Svensson, E, *Genusrättsvetenskap*, Lund: Studentlitteratur, 2009. S.301-302.

⁶³ Bartlett, K. *Feminist legal methods*, Harvard Law Review, Vol.103, No.4, 1990, S.832

⁶⁴ Bartlett, K. *Feminist legal methods*, Harvard Law Review, Vol.103, No.4, 1990, S.832

⁶⁵ Durojaye, E. & Oluduro, O. *Fem Leg Stud* (2016) 24: 315. <https://doi-org.proxy.mah.se/10.1007/s10691-016-9334-8>.

osynliggörs kvinnors lidande på grund av sitt kön vilket i sin tur förvärrar kvinnors ställning i samhället. ”The women question” bidrar till att avslöja de dolda effekterna av vissa lagar som diskriminerar kvinnor baserat på deras kön och därigenom avslöjar hur sociala strukturer har normer som undergräver kvinnors rättigheter jämfört med män i vårt samhälle. Att ställa ”the women question” behöver inte vara till fördel för kvinnan utan det möjliggör för beslutsfattare att reflektera över könsmissiga konsekvenser av sitt beslut.⁶⁶

3.1.2.2 Feministisk lag

I boken *Refugee and gender* skriven av Heaven Crawley (2001) får vi en inblick i hur underliggande könsskillnader ligger som grund för internationell flyktingrätt som Crawley (2001) beskriver det. Crawley (2001) skriver också att vi bör kunna tolka lagar och regler med hjälp av kvinnors upplevelser och inte enbart manliga. Feminister hänvisar till detta tillvägagångssätt som ”*asking the women question*”. Vilket innebär att man undersöker hur lagen inte tar hänsyn till de erfarenheter och värderingar som tycks vara typiska för kvinnor. Under de senaste åren har det framkommit något som Crawley (2001) kallar för feministisk rättspraxis. Den har uppstått som en systematisk kritik av lagarna med dess centrala tema att lagen stärker manlig dominans och norm. Feministisk rättspraxis ställer sig frågor som var lagen och kvinnors erfarenheter möts? Vad är dess roll i att upprätthålla könsbestämda system och hur kan man använda sig av lagen som ett medel för förändring?⁶⁷

Eftersom samhället delas in i den offentliga och den privata sfären är det väldigt tydligt hur könsfördelningen ser ut. Samhället beskrivs utifrån ett manligt perspektiv och gör det möjligt för teoretiker att ignorera familjesfären och göra kvinnan osynlig återigen. Att bryta ner den här delningen mellan den offentliga och privata sfären har viktiga resultat för forskningen om kvinnors erfarenheter som söker skydd i ett land. Detta gör att analyser inte är begränsade till ett antal specifika kvinnoberättelser och dess problem. Anledningen till att kvinnor ofta hamnat inom den privata sfären, hemmet, kan enligt Crawley (2001) vara för att de osynliggörs. Crawley (2001) ifrågasätter hur gränserna fungerar för att definiera vissa människor.⁶⁸

⁶⁶ Durojaye, E. & Oluduro, O. *Fem Leg Stud* (2016) 24: 315. <https://doi-org.proxy.mah.se/10.1007/s10691-016-9334-8>.

⁶⁷ Crawley, Heaven. (2001) *Refugees and gender*. Bristol: Jordan Publishing. s.17

⁶⁸ Crawley, Heaven. (2001) *Refugees and gender*. Bristol: Jordan Publishing. s.18

På vilket sätt kvinnors asylanspråk representeras och analyseras återspeglas i hur dominerande könsbegrepp har blivit inbäddade och accepterade som normer i tolkning och genomförandet av flyktingrätten. Detta möjliggör även att kvinnors utsätts för särskild oro för att ignoreras och utsätts för könsrelaterad förföljelse. Crawley (2001) anser att modern internationell rätt, exempelvis asyllagstiftning, bygger på delningen mellan offentliga och privata frågor som anses vara inom deras inhemska jurisdiktion och där internationella samfundet inte har någon erkänd jurisdiktion. Feministisk kritik av dessa delningar tycker att en djupare nivå av den offentliga/privata delningen är mycket på grund av kön. De två sfärerna tilldelas ett värde där större betydelse tilldelas till den offentliga sfären, som är den manliga världen. Mindre betydelse läggs på den privata sfären, alltså kvinnliga. Feministisk kritik analyserar inte bara det centrala i maskulina tillvägagångssätt för att utesluta kvinnor från den offentliga sfären utan även det politiska definitionerna om offentliga och privata sfären. Crawley (2001) anser att exempelvis flyktingkonventionen är social konstruktion som måste undersökas för att förstå de större politiska definitionerna om delningen mellan politiska och offentliga sfären.⁶⁹

Crawley (2001) anser att representanter och beslutsfattare misslyckas med att hantera kvinnors erfarenheter beror inte på det faktum att flyktingkonventionen inte specifikt hänför sig till förföljelse på grund av kön, utan snarare för att den tolkas genom manliga erfarenheter. Det största problemet för kvinnor som asylsökande är att beslutsfattare inte inkorporerar kvinnors könsrelaterade påståenden enligt Crawley (2001). Han anser att vid tolkning av flyktingkonventionen har beslutsfattare inte lyckats erkänna den politiska karaktären som bygger på offentliga sfären som skadar kvinnor. Som exempel skriver han om våldtäkt som ofta betraktas som en sexuell handling snarare än som en våldshandling där våldtagaren agerar från personlig motivation. Den sexuella karaktären av skadan kan leda till att personifiera händelsen i domarens ögon.⁷⁰

Crawley (2001) försöker i sin bok visa behovet av en korrekt tolkning av flyktingkonventionen för att inkludera offer för förtryck och diskriminering på grund av deras kön. Han skriver om artikel 1A i flyktingkonventionen där det står om medlemskap i en särskild social grupp, som enligt honom ger en rättslig grund för erkännande av kvinnor som konventionella flyktingar. Han anser också att begreppet förföljelse bör ta hänsyn till skador på kvinnor som är specifika för sitt kön. Behovet av en korrekt tolkning av

⁶⁹ Crawley, Heaven. (2001) Refugees and gender. Bristol: Jordan Publishing. s.18

⁷⁰ Crawley, Heaven. (2001) Refugees and gender. Bristol: Jordan Publishing. s.35

flyktingkonventionen som tar hänsyn till dess överbegripande syfte och den allmänna mänskliga rättigheternas sammanhang består av en allmän regel om tolkning av fördragsbestämmelser som framgår av artikel 31 i Wienkonventionen om fördragsrätten. Detta förstärker han genom att visa Storbritannien som exempel igen där de krävde en omtolkning av flyktingkonventionen som istället återspeglar nuvarande omständigheter.⁷¹ Detta gjorde dem när de övervägde huruvida kvinnor från Pakistan utgjorde en särskild social grupp i den mening som avses i flyktingkonventionen. De betonade farorna med ett föreskrivande tillvägagångssätt för flyktingkonventionens definition. De ansåg att konventionen bör ses som ett levande instrument för ett humanitärt slut som konstant är en drivkraft annars kommer den att bli föråldrad och inte passa in. Vid varje ansökan bör sammanhanget och speciella omständigheter undersökas.⁷²

3.1.2.3 Brist vid statligt skydd

Det finns en skillnad mellan ett misslyckat statligt skydd och begreppet statligt ansvar enligt internationell flyktingrätt. Detta tycker Crawley i boken *Refugee and Gender* (2001) är viktigt att belysa eftersom flyktingkonventionens syfte inte är att hålla stater ansvariga utan för att säkerställa att effektivt skydd finns. Det är just detta som skapat förvirring kring statens roll i ursprungsländerna. Representanter för staten måste kunna fastställa att det har funnits ett misslyckande med statligt skydd utan att hålla staten som ansvarig och skyldig för den skada som uppstått. Just denna inställning till bristande statligt skydd i Storbritannien har enligt Crawley (2001) lett till att de har skiljt sig från andra europeiska länder där förföljelsen i allmänhet tolkats snävare.⁷³

Begreppet statsansvar, enligt Crawley (2001), definierar gränserna för regeringens ansvar för kränkningar av de mänskliga rättigheterna enligt internationell rätt. I sammanhanget som jag skriver om ovan förstärker flyktingrätten statens företräde enligt Crawley (2001). Ifall staten fastställer att ett statligt skydd finns för sökanden kan rädsla för förföljelse inte sägas existera. Därför krävs det att en person som söker asyl måste visa mer än en välgrundad rädsla, något som Crawley (2001) benämner för *serious harm*, alltså ”allvarlig skada. För att i detta fallet ha en ”fullständig” förföljelse måste sådan skada vara i statens händer eller en kraft som staten inte kan eller inte kommer att kontrollera. Ett statligt skydd misslyckas i följande

⁷¹ Crawley, Heaven. (2001) *Refugees and gender*. Bristol: Jordan Publishing. s.35

⁷² Crawley, Heaven. (2001) *Refugees and gender*. Bristol: Jordan Publishing. s.36

⁷³ Crawley, Heaven. (2001) *Refugees and gender*. Bristol: Jordan Publishing. s.48

situationer; det första är om ”serious harm” har åberopats av myndigheterna eller av statliga organisationer, grupper eller individer. Det andra är om ”serious harm” har begåtts av andra och myndigheterna inte vill ge ett effektivt skydd, eftersom de stödjer de berörda personernas handlingar, för att de stödjer dem eller för att de har andra prioriteringar. Det tredje är om ”serious harm” har begåtts av andra och myndigheterna inte kan ge ett effektivt skydd.⁷⁴

3.2 Material

Mitt undersökningsfält bygger främst på analys av rapporter från kvinnolobbyn och kommittén för CEDAW. Även svensk lagstiftning, lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, utlänningslag (2005:716), internationella konventioner, CEDAW och europakonventionen. Jag har även använt mig utav Sveriges uppföljningsrapport till CEDAW kommittén. Alltså är mitt material rapporter och förarbeten från CEDAWs kvinnokommission och Kvinnolobbyns skuggrapport. Tidigare forskning har även stor betydelse för att belysa vikten av genusmedvetenhet inom asylpolitik. Rapporten från Sveriges kvinnolobby hjälper att understryka de konsekvenser som uppstår för kvinnor som försöker fly på egen hand.

Jag har använt mig utav tre viktiga texter som har hjälpt mig att orientera mig inom juridiken och genusforskningen. Den första är *Feminist Legal Methods* som är skriven av Katherine T. Bartlett. Den andra boken heter *Genusforskning* (2009) som är en guide till feministisk teori, metodologi och skrift. Den belyser svårigheter med en genusforskning och navigerar forskaren till analyser av god kvalitet och sanning. Den tredje är *Genusrättsvetenskap* som har hjälpt mig att orientera mig igenom hela texten.

3.2.1 Sveriges uppföljningsrapport till CEDAW kommittén

I Sveriges uppföljningsrapport till CEDAW kommittén svarar Sverige på den kritik de fått till sig av CEDAW kommittén angående Sveriges könsrelaterade tillvägagångsätt inom flykting- och asylprocessen. Där de ansåg att Sverige borde inta en genusmedveten hållning i mottagandet av flyktingströmmarna. Rapporten börjar först med att förklara Sverige har en feministisk regering med fokus på jämställdhet både i nationellt och internationellt arbete. De förklarar att jämställdhet är central för regeringens prioriteringar både inom beslutsfattandet och resursfördelning. I rapporten svarar Sverige på några kommentarer men jag kommer bara

⁷⁴ Crawley, Heaven. (2001) Refugees and gender. Bristol: Jordan Publishing. s.49

att presentera kritiken angående könsrelaterat tillvägagångsätt inom flykting- och asylprocessen. I rapporten förklaras det att risken för förföljelse är en särskild grund för asyl i UtIL (2005:1239). Bedömningen av könsrelaterade påståenden och könsdimensioner är kontinuerligt under hela asylprocessen exempelvis preferens av manlig eller kvinnlig tolk, rättsansvarig och rådgivare.⁷⁵ Makar intervjuas också separat, då det finns sekretesskod som betyder att det som pratas enskild inte berättas till partnern. Både makarna får lika information, för att säkerställa lika behandling bör information som ges till kvinnor och män anpassas så att det inte finns några irrelevanta skillnader på grund av kön. Detta framgår i styrdokumentet om standard för information i asylprocessen.⁷⁶

Migrationsverket har en samling av ärenden för utbildningsändamål som omfattar frågor som gäller könsrelaterade frågor, exempelvis *kvinnor utan manligt nätverk*. Dessa används som verktyg för utbildning och diskussioner för anställda. De får även utbildning om norm kritik. Regeringen har även tilldelat migrationsverket en handlingsplan att utarbeta för jämställdhetsintegrering 2016-2018. Det finns tre huvudområden i denna handlingsplan. Det första är likabehandling, service och bedömning för kvinnliga och manliga tillståndsansökande och asylsökande. Det andra är att motverka aktivt våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld. Det tredje och sista är aktiviteter genomträngda av ett könsperspektiv.⁷⁷ Regeringen försöker ständig förbättra flykting- och asylprocessen. Ett exempel är att migrationsverket gjorde en undersökning för att följa upp kvalitén i asylprocessen ut ett jämställdhetsperspektiv, med fokus på hur kvinnors grunder för asyl undersöks. Migrationsverket märkte behovet av att utveckla ytterligare rättsligt stöd för granskning och bedömning av kvinnors grund för asyl.⁷⁸

⁷⁵ Government Offices of Sweden. (2018). *Follow-up report by the Government of Sweden-to the Concluding observations on the combined eighth and ninth periodic reports of Sweden on the measures to give effect to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*. Stockholm: Regeringen. S.4

⁷⁶ Government Offices of Sweden. (2018). *Follow-up report by the Government of Sweden-to the Concluding observations on the combined eighth and ninth periodic reports of Sweden on the measures to give effect to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*. Stockholm: Regeringen. S.4-5

⁷⁷ Government Offices of Sweden. (2018). *Follow-up report by the Government of Sweden-to the Concluding observations on the combined eighth and ninth periodic reports of Sweden on the measures to give effect to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*. Stockholm: Regeringen. S.5

⁷⁸ Government Offices of Sweden. (2018). *Follow-up report by the Government of Sweden-to the Concluding observations on the combined eighth and ninth periodic reports of Sweden on the measures to give effect to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*. Stockholm: Regeringen. S.5-6

3.2.2 Åtgärder

Eftersom att Sverige har fått kritik och rekommendationer från FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor bör vi titta på vilka åtgärder som skulle kunna tas. Dessa åtgärder är några exempel från Sveriges kvinnolobby.⁷⁹ Sverige bör säkerställa att fler kvinnor kommer hit, kvinnolobbyn anser att detta är Sveriges ansvar. Dessa kvinnor behöver hjälp med att ta sig över gränser och söka asyl. Sveriges kvinnolobby anser att man bör ge särskild prioritet bland kvotflyktingar. Vår flykting- och asylpolitik bör ha ett jämställdhetsperspektiv. Kvinnor bör få permanenta uppehållstillstånd som inte är knuten till en mans. Och en begränsning av familjeåterförening bör inte införas. I utlänningslagen slår de fast att den som gifter sig eller blir sambo med en svensk medborgare kan få ansöka om ett uppehållstillstånd. Det är dock en tvåårsregel vilket betyder att ifall relationen mellan paret tar slut innan de två åren är slut måste personen som ansökt om uppehållstillstånd lämna Sverige. Den här regeln bör omvärderas och tas bort eftersom detta leder till att kvinnor inte lämnar ett våldsamt förhållande för att inte bli iväg skickade. Det finns undantagsbestämmelser där kvinnan ska ha utsatts för upprepat och allvarligt våld och att kvinnan lämnat sin partner i samband med våldet. Många kvinnor uppfyller inte kriterierna då de inte vågar rapportera våldet för att inte mista sitt medborgarskap och uppehållstillstånd. Ifall Sverige nu inte accepterar asylansökan från kvinnor och de inte kan komma hit via anknytning bör Sverige kunna hjälpa dessa kvinnor på plats. Det krävs ett stöd till kvinnoorganisationer i krigsområden för att kunna motverka sexuella övergrepp och människohandel. Ett utav de viktigaste åtgärderna är att erkänna kvinnors särskilda asylskäl. Asylprocesser i Sverige bör ha ett jämställdhetsperspektiv. Exempelvis vid flykt undan våld ska kunna betraktas som en tillräcklig grund för att ge ett uppehållstillstånd. Migrationsverket, som hanterar asylsökande, ska ha utbildats om jämställdhet och kvinnors asylskäl. Arbetet för att hjälpa kvinnor som saknar medborgarskap och uppehållstillstånd bör stärkas. Ifall kvinnor utsätts för våld eller prostitution ska kunna anmäla och söka vård även om de vistas illegalt i landet. Kvinnofridslagen ska ha företräde framför utlänningslagen. Kvinnofridslagen är en svensk lag som instiftades 1280 men sedan återkom begreppet och lagen 1998. Kvinnofridslagen är beskrivs som följande;

⁷⁹ Sveriges kvinnolobby. (2016). Vad krävs för att Sverige ska leva upp till FN:s Kvinnokonvention? Halmstad: Sveriges Kvinnolobby. Hämtad 2017. 03.01. <http://sverigeskvinnolobby.se/wp-content/uploads/2016/01/Skuggrappport-CEDAW-svenska.pdf>

“Kvinnovåldskommisionens slutbetänkande (SOU 1995:60) innehöll förslag till olika åtgärder för att förbättra stödet och hjälpen till kvinnor som utsatts för våld och andra övergrepp samt till åtgärder för att förebygga detta våld. Detta betänkande jämte Prostitutionsutredningens betänkande samt över-synen av jämställdhetslagen och reglerna kring sexuella trakasserier låg till grund för de förslag som presenterades i propositionen 1997/1998:55, Kvinnofrid.”⁸⁰

Kunskap om kvinnors rättigheter bör inkluderas i SFI- undervisningar. De människor som kommer till Sverige bör ha kunskap om kvinnors fri- och rättigheter. Det är dock inte bara kvinnors rättigheter de bör få kunskap, även de allmänna mänskliga rättigheterna och barns rättigheter.⁸¹

4. Lagstiftning och dess tolkning

Jag har i detta kapitel valt att förklara de lagar som tillämpas inom en process för uppehållstillstånd och medborgarskap lite mer utförligt. Detta för att läsaren ska få förståelse och klarare bild och därmed förstå vilken funktion Lag (2016:752) har inom asylprocesser.

4.1 Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Den nya lagen gäller till 19 juli 2019 om inte riksdagen bestämmer sig för något annat. Lagen syftar till att kraftigt minska antalet asylsökande, samtidigt som kapaciteten i mottagandet och etableringen förbättras. De uppehållstillstånd som ges på grund av asylskäl är tidsbegränsade och de som inte erkänns som flyktingar enligt Genevekonventionen ska inte heller kunna ansöka om asyl för sin familj via anknytning. Ifall personen erkänns som flykting enligt Genevekonventionen så får personen uppehållstillstånd, men till följd av krig kanske personen inte kan bevisa att de har personliga skäl till förföljelser. Lagen (2016:752) äger företräde framför Utlänningslagen (2005:1239) då bestämmelser avviker från bestämmelser i utlänningslagen.⁸²

⁸⁰ SOU 1995:60. *Kvinnofrid- utbildning av personal inom rättsväsendet*

⁸¹ Sveriges kvinnolobby. (2016). Vad krävs för att Sverige ska leva upp till FN:s Kvinnokonvention? Halmstad: Sveriges Kvinnolobby. Hämtad 2017. 03.01. <http://sverigeskvinnolobby.se/wp-content/uploads/2016/01/Skuggrappport-CEDAW-svenska.pdf>

⁸² SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet L7.

Lag (2016:752) är uppdelad i olika stycken som behandlar olika former av uppehållstillstånd; uppehållstillstånd som skyddsbehövande, på grund av anknytning, vid hinder mot verkställighet, för studier, för studier på gymnasial nivå, för fortsatta studier, efter fullföljd utbildning och permanent uppehållstillstånd. Jag kommer att i följande stycke försöka sammanfatta vilka regler som gäller i stycket om uppehållstillstånd via anknytning eftersom jag i min uppsats kommer att koncentrera mig på detta avsnitt.⁸³

De som söker ett uppehållstillstånd via anknytning måste vara make eller sambo och de måste ha fyllt 21 år. För att kunna återförenas i Sverige måste den personen som sökt uppehållstillstånd i Sverige kunna försörja sin familj. Ett uppehållstillstånd ska inte beviljas om den person som utlänningen åberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats. Men om den som utlänningen åberopar anknytning till har fått sin ansökan om uppehållstillstånd registrerad hos migrationsverket innan 24 november 2015 ska uppehållstillståndet beviljas. Utlänningens uppehållstillstånd tidsbegränsad till den personens uppehållstillstånd som anknytning åberopas till. Personen som det åberopas anknytning till ska kunna försörja sig och utlänningen och ha en bostad av tillräcklig storlek. Detta gäller dock inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Regeringen eller den myndigheten som regeringen bestämmer kan komma med närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och bostad standard. Dock gäller detta ifall personen som det åberopas anknytning till är ett barn. Det gäller inte heller om sökande är ett barn som har fötts i Sverige och de som barnet åberopar anknytning till är en förälder till barnet och sammanbor med barnet i Sverige. Om personen som utlänningen har åberopat anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller skyddsbehövande gäller kraven om boende om ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter att personen som anknytning har åberopats till har beviljats. Detta gäller även om familjeåterförening är möjlig i ett annat land utanför EU som man har anknytning till och om utlänningen och den personen som utlänningen åberopat anknytning till har sammanbott utomlands under en längre tid och det inte heller står klart att förhållandet är etablerat.⁸⁴

⁸³ SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet L7.

⁸⁴ SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet L7.

Ett uppehållstillstånd får endast beviljas om det strider mot ett svenskt konventionsåtagande att avvisa eller utvisa en utlänning. Upphållstillståndet som har beviljats enligt utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och ska gälla i tretton månader om inte något annat följer. Om det däremot ska beviljas ett nytt uppehållstillstånd ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år, återigen om något annat inte följer enligt utlänningslagen (2005:716). Om ett uppehållstillstånd via anknytning inte kan ges på någon annan grund, ska detta tillstånd beviljas en utlänning som inte befinner sig i Sverige om ett beslut att neka uppehållstillståndet skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande. Även detta tillstånd ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. När och ifall ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska detta tillstånd också vara tidsbegränsat och gälla i två år. Om ansökan om förlängning förs gäller inte kravet på att utlänningen inte får befinnas sig i Sverige.⁸⁵

4.1.1 Proposition 2015/16:174

Den 24 november 2015 presenterade den svenska regeringen Prop. 2015/16:174, som ligger till grund för Lag (2016:752), där de föreslog en förändrad flyktingpolitik som blev antagen och som jag förklarade ovan. Remisstanser som exempelvis UNHCR avstyrkte denna antagna lagförslag då flertal antal remisstanser ansåg att detta medförde en stor risk för kvinnor och barn som antogs stanna då flesta som flyr är män. Det ansågs också saknas en analys av förslaget förenlighet med svenska konventionsåtaganden.⁸⁶

4.2 Utlänningslagen

Utlänningslagen (2005:1239), UtlL, är den lag som behandlar regler om uppehållstillstånd, utvisning, avvisning och medborgarskap. Utlänningslagens bestämmelser återspeglas av EU direktiv och vid det fallet att en lagbestämmelse är otydlig så ska den tolkas i enlighet med ordalydelsen och syftet med direktivet.⁸⁷ De tolkningsbestämmelser som gäller för EU direktiv återfinns i EU-författningens förord som kallas för ingress eller preambel, dessa föregår artiklarna. De nationella tolkningsregler som kommer i konflikt med EU-rätten är inte tillåtna då EU-rätten utgör en fristående och överordnad rättsordning.⁸⁸ Ärenden som kräver handläggning om uppehållstillstånd regleras av de allmänna bestämmelserna i

⁸⁵ SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet L7.

⁸⁶ Prop. 2015/16:174 s. 69-70

⁸⁷ SFS 2005:716. *Utlänningslagen*. Stockholm: Justitiedepartementet.

⁸⁸ SFS 2005:716. *Utlänningslagen*. Stockholm: Justitiedepartementet.

förvaltningslagen (1986:223). Men efter att ha antagit lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige står det i UtlL (2005:1239) 1 kap, 1a§ att om det finns bestämmelser i lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, ska i detta fall dessa bestämmelser gälla.⁸⁹

Efter att ha antagit lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, har riksdagen behövt göra ändringar i utlänningslagen i exempelvis i 4 kap. 3 a § och 5 kap. I dessa kapitel och paragrafer kan vi läsa om bestämmelser som inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 eftersom lag(2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, är en tidsbegränsad lag.⁹⁰

Familjeåterförening är en rättighet som har sitt ursprung i den internationella rätten. Familjeåterförening bygger på att människor som har en speciell anknytning till varandra genom att de är släkt ska ha rätt till att återförenas i ett nytt land och fortsätta leva ihop där. I 5 kap. 3 § i utlänningslagen kan vi läsa om rätten till familjeåterförening. Paragrafen lyder som följande;

*“Uppehållstillstånd ska, om inte annat följer av 17–17 b §§, ges till
1. en utlänning som är make eller sambo till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige...”⁹¹*

Alltså ger paragrafen rätt till alla människor som anknytning till varandra att återförenas i ett nytt land. Men som jag nämnde ovan kommer denna paragrafen inte gälla under perioden 20 juli 2016- 19 juli 2019 på grund av lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.⁹²

4.3 Begreppsdefinitioner enligt Utlänningslagen 2005:716

I UtlL(2005:716) definierar dem begreppet *asyl* som följande;

“Med asyl avses i denna lag ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning därför att han eller hon är flykting eller alternativt skyddsbehövande. Lag (2009:1542).⁹³

⁸⁹ SFS 2005:716. *Utlänningslagen*. Stockholm: Justitiedepartementet.

⁹⁰ SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet L7.

⁹¹ SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet L7.

⁹² SFS 2005:716. *Utlänningslagen*. Stockholm: Justitiedepartementet.

⁹³ SFS 2005:716. *Utlänningslagen*. Stockholm: Justitiedepartementet.

För att definiera begreppet *flykting* använder sig UtL (2005:716) av FN:s flyktingdefinitionen;

”Med flykting avses i denna lag en utlänning som befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd. Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen utsatts för förföljelse eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot förföljelse från enskilda.” (Lag 2005:1239).⁹⁴

4.4 Europakonventionen

Den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, EKMR, är europarådets konvention om mänskliga rättigheter. EKMR är inkorporerad i svensk lag genom lag (1994:1219) europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Konventionen har även konstitutionell status då den infördes i Regeringsformen, RF, 2 kap. 19§. Artikel 1 i EKMR handlar om skyldigheten att respektera de mänskliga rättigheterna. Staten ska garantera var och en som befinner sig under deras jurisdiktion de fri- och rättigheter som anges i konventionen. Jag kommer att i min analys diskutera om Sveriges lag (2016:752) är förenligt med Europakonventionen, exempelvis artikel 8 som ger rätt till ett familjeliv.⁹⁵

4.4.1 Rätten till familjeliv

Enligt artikel 8 i Europakonventionen har var och en rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Det väsentliga syftet med artikeln är att skydda inskränkningar från myndigheter mot individens familjeliv. Artikeln hänvisar till både negativa och positiva skyldigheter från staten. Den positiva rättigheten blir att staten ska skydda och tillgodose rätten till familjeliv.⁹⁶ Detta betyder inte att Sverige har som skyldighet att förse alla medborgare med familjeåterförening men Europarådet rekommenderar sina medlemsstater att förse sina medborgare med rätten till familjeåterförening.⁹⁷ Skillnaden blir

⁹⁴ SFS 2005:716. *Utlänningslagen*. Stockholm: Justitiedepartementet.

⁹⁵ SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet L7.

⁹⁶ SFS 1994:1219. *Lag om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna*. Stockholm: Justitiedepartementet.

⁹⁷ Europarådets ministerkommitté, Rekommendation av den 15 december 1999 om familjeåterförening för flyktingar och andra personer i behov av internationellt skydd (R(99)23)

just det, en rekommendation. Enligt nationalencyklopedin definieras medborgarskap som följande;

*” ett rättsligt bindande förhållande som kan uppstå mellan en stat och en individ (medborgare) enligt lag antingen.”*⁹⁸

Enligt UNESCO, United Nations Educational Scientific and Cultural Organization, definieras medborgarskap, *citizenship*, som följande;

*” the status of having the right to participate in and to be represented in politics.”*⁹⁹

4.4.2 Tolkning av europakonventionen

För att kunna tolka Europakonventionen rätt har europadomstolen begärt att artikel 31- 33 i Wienkonventionen ska fungera som en guide. Dessa artiklar behandlar begreppet traktaträtt. Artikel 31 i Wienkonventionen lyder som följande;

*“En traktat skall tolkas ärligt i överensstämmelse med den gängse meningen av traktatens uttryck sedda i sitt sammanhang och mot bakgrunden av traktatens ändamål och syfte.”*¹⁰⁰

Detta betyder att vid tolkning ska man försöka att inte avvika från den ursprungliga betydelsen. För att försöka minska feltolkningar har domstolen hänvisat till definitioner till begrepp. Domstolen använder sig av *independent classification of terms* och *autonomous mening of terms* vilket betyder att de fastslår definitioner för olika begrepp för att utesluta variationer som uppstår mellan internationella system. Vid en tolkning av en artikel ska man också läsa artikeln i sitt *sammanhang*. Vilket domstolen menar på att artikeln och konventionen ska tolkas som en helhet. Artikeln och konventionen bör också tolkas dynamiskt. Detta innebär ett fokus på ändamålet och syftet, alltså att vi tolkar konventionen anpassat till de sociala och politiska utvecklingar som sker. Detta görs för att konventionen inte ska mista sin effektivitet vid skydd för rättigheter. Konventionen har skapats som ett skydd för individer under alla historiska tider, inte bara i vår nutid. Därför bör tolkningen göras efter hur samhället ser ut just vid den tidpunkten.¹⁰¹

⁹⁸ SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet L7.

⁹⁹ UNESCO. (2017). *Citizenship*. Hämtad 2017.06.30, från, <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/international-migration/glossary/citizenship/>

¹⁰⁰ SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet L7.

¹⁰¹ Jacobs, Ovey & White.(2010). *The european convention on human rights*. New York: Oxford university press. S.40-47

Vidare i artikel 32 i Wienkonventionen kan vi läsa om de kompletterande dokumentens betydelse. Att man ska använda sig av exempelvis förarbeten för att kunna tolka en huvudtext som verkar oklar. Domstolen är försiktig med användning av förarbeten för att kunna göra en tolkning av nutiden istället för när konventionen kom till.¹⁰²

Slutligen i artikel 33 i Wienkonventionen kan vi läsa om språkets betydelse. Eftersom Wienkonventionen är en internationell konvention så finns den på flera språk. Tolkningen görs dock på samma vis på alla språk och där man hittar skillnader på översättningar använder man sig utav den betydelse som har det mest liknande betydelsen med konventionens syfte.¹⁰³

4.5 Asylprocess i Sverige

Sverige har antagit FN:s flyktingkonvention och bör därför enligt konventionen pröva varje persons ansökan om asyl individuellt. Det som är väldigt viktigt är att ta hänsyn till alla individuella sökandes könsidentitet och sexuella läggning då deras ansökan kanske är grundad på dessa punkter. Enligt flyktingkonventionen ska Sverige ge uppehållstillstånd till den person som är flykting. Det är dock inte bara flyktingar som får ett uppehållstillstånd, ett uppehållstillstånd ska ges till alternativt skyddsbehövande i enlighet med EU:s regler. Skyddsbehövande är de som; löper risk att straffas med döden, löper risk att straffas för kroppsstraff, tortyr, annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och som civilperson löper allvarlig risk att skadas på grund av väpnad konflikt.¹⁰⁴

5. Analys

Jag kommer att i mitt analysavsnitt försöka analysera de lagar jag har valt med hjälp av de feministiska teorier för att visa vikten av en genusmedveten asylpolitik och asylmottagning genom att belysa konsekvenser som kan uppstå.

¹⁰² Jacobs, Ovey & White.(2010). *The european convention on human rights*. New York: Oxford university press. S.40-41

¹⁰³ Jacobs, Ovey & White.(2010). *The european convention on human rights*. New York: Oxford university press. S.40-42

¹⁰⁴ UNHCR = United Nations High Commissioner for Refugees. (1996). Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning – Enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning. Stockholm: Norstedts Juridik AB. Hämtad 2017. 03. 01
:ahttp://www.asylumlawdatabase.eu/sites/asylumlawdatabase.eu/files/aldfiles/UNHCR%20Handbook%20SV.pdf

Som jag nämnde i mina tidigare avsnitt gäller Lag 2016:752 fram till 19 juli 2019. Under 2018 bestämde man att giltighetstiden skulle fullföljas, det kom dock en förenkling för de som studerar i gymnasiet.¹⁰⁵ Detta betyder alltså att efter 19 juli 2019 kommer vi att återgå till Utlänningslagen (2005:716) för att bedöma uppehållstillstånd. I kapitel 5 § i Utlänningslagen står det att uppehållstillstånd ska beviljas makar, sambor eller ogifta barn till någon som är bosatt eller fått uppehållstillstånd i Sverige. Ett uppehållstillstånd ska också ges till en utlänning som är förälder till ett ogift barn som är flykting eller i behov av skydd, i händelse av att barnet anlant till Sverige separat från föräldrar. Det som är den största skillnaden mellan Lag 2016:752 och Utlänningslagen (2005:716) är att Lag 2016:752 inte ger rätt till uppehållstillstånd till de personer som behöver skydd. Personer som också beviljats asyl på grundval av sekundär skydd har inte längre rätt till familjeåterförening. Den nya lagstiftningen anses från flertal parter vara komplicerad och begränsar möjligheten för många flyktingar och asylsökande att återförenas med sina familjer. En annan viktig detalj är att Lag 2016:752 har en utökad underhållskrav. Kravet innebär att personen som tar emot flyktingen måste kunna stödja ekonomiskt och ha en bosition som är tillräcklig. Det nya kravet föreskriver också att om familjeåterförening är möjlig i ett annat land utanför EU som familjen har koppling till bör de inte vara befriade från underhållskravet. Detta leder i sin tur till eftersom det statistiskt sett är fler män som kommer till Sverige uppstår det stereotyp om att kvinnor stöds av sina makar ekonomiskt sätt. Lagen lämnar inget utrymme till att det kanske är kvinnan som är den som tjänar pengar i sitt hemland och kommer att fortsätta vara det i Sverige också. Alltså placeras kvinnan i ett fack, hennes liv bestäms åt henne. Normen bestämmer hennes liv, och normen styr. Därför tänker inte lagen att kvinnan är den som ska försörja mannen i Sverige som hon gjorde i sitt hemland. Enligt uppföljningsrapporten utbildas migrationsverket anställda inom norm kritik, vilket visar att de försöker arbeta mot normen.¹⁰⁶ Detta tänket är något som skulle kunna gynna Lag 2016:752. Däremot så nämner inte uppföljningsrapporten något om Lag 2016:752.

5.1 Feministisk juridiskt perspektiv

Hur kan vi analysera ovanstående faktorer som jag har presenterat i mina kapitel ur ett feministisk juridiskt perspektiv? Utifrån all fakta som skrivits kan vi anta att de konsekvenser

¹⁰⁵ SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet L7.

¹⁰⁶ Government Offices of Sweden. (2018). *Follow-up report by the Government of Sweden to the Concluding observations on the combined eighth and ninth periodic reports of Sweden on the measures to give effect to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*. Stockholm: Regeringen. S.5

som identifierats här fungerar bra som exempel på de Bartlett skriver om, könsimplikationer som är till synes neutrala eller objektiva lagar. Det som vi ser är att lagar och regler väldigt sällan passar kvinnors liv och erfarenheter. Det finns inga könsbestämmelser i Lag 2016:752 men eftersom verkligheten är könsbestämd, mansdominerad, får resultatet andra konsekvenser för kvinnor än vad som uppstår för män. Uppsatsens syfte är inte att analysera Lag 2016:752 som en plats där män dominerar och kvinnor är underordnad, utan att den sociala verkligheten är könsbestämd som i sin tur har negativa konsekvenser för kvinnor.¹⁰⁷

Ur ett feministiskt juridiskt perspektiv har Lag 2016:752 inte behandlat könen lika, den har dock behandlat dem lika utifrån sociala verkligheten, alltså normen. Eftersom restriktionerna för familjeåterförening har skrivits utifrån ett perspektiv som i teorin är könsneutral. Den tar inte hänsyn till de olika könsaspekter som uppstår.¹⁰⁸ Huruvida dessa konventioner och lagar tolkas ur ett genusperspektiv har stor betydelse för frågan om kvinnor får åtnjuta sina fri- och rättigheter.¹⁰⁹ För att kunna tolka dessa konventioner ur ett genusperspektiv behöver vi fråga oss ”the women question” för att vara säkra på att båda könen erfarenheter tas till hänsyn vid tolkning av lagar och artiklar. Att vi inte frågar oss denna fråga leder till att kvinnors lidande ignoreras och osynliggörs och i sin tur leder återigen till att kvinnors ställning i samhället försämras. Som tidigare nämnt försöker Sverige med hjälp av lag (2016:752) att minska antalet asylsökande för att kunna öka kvalitén i mottagandet. Begränsningen av rätten till familjeåterförening skulle kunna slå hårt mot kvinnor då de flesta antal kvinnor som flyr från krig flyr på grund av att deras familj, eller mannen flytt först.¹¹⁰ Införandet av lag (2016:752) skulle kunna uppfattas som motsättningsfullt då regeringen ständigt utser sig föra en feministisk utrikespolitik och efter att ha läst Crawleys (2001) definition om hur man ställer ”the women question” anser jag inte att lagstiftarna har ställt denna. Avsaknad av ”the women question” kan man se när det inte finns både kvinnliga och manliga erfarenheter.¹¹¹

Om vi går tillbaka och tittar på Nivedita Menons (2014) argument som hon återfinner globalt så kan vi se att de tre argumenten jag skrev kan återfinnas även här. Det första argumentet som var att lagen kan tolkas patriarkaliskt av jurister och kvinnor kan därför diskrimineras.

¹⁰⁷ Bear, Judith A, ‘Feminist Theory and The Law’ in *The Oxford Handbook of Political Science*, ed.by Robert E. Goodin, Oxford: Oxford University Press, 2011. S.307.

¹⁰⁸ Menon, Nivedita. *Recovering Subversion: Feminist Politics Beyond the Law*. Chicago:Permanent Black. 2004. S.4

¹⁰⁹ Bexelius, Maria. (2008). Asylrätt, kön och politik. Visby: Books on Demand. S.6

¹¹⁰ Freedman, Jane(Ed.) (2017). *A gendered approach to the Syrian refugee crisis*. Basingstoke: Taylor & Francis Ltd. S .11

¹¹¹ Crawley, Heaven. (2001) Refugees and gender. Bristol: Jordan Publishing. s.41

Vilket vi kan återse genom att titta på lagen hur lagen har skrivits, där kvinnors erfarenheter inte har tagits till åtanke. Andra argumentet handlade om att lagen är könsneutral men eftersom verkligheten är könsbestämd uppstår det en ojämlik verklighet. Man kan alltså inte behandla två ojämlika individer jämlika. Vilket vi kan se när det står att alla kan söka asyl, men eftersom kvinnor har det svårare att komma hit enligt Maria Bexelius (2008) så blir det ändå att det är just mannen som får möjlighet att söka asyl, eftersom det är han som har möjlighet att fly. Eftersom kvinna då flyr ensam händer det att hon tar en lång väg och kan hamna i human trafficking, misshandel, sexuella övergrepp och andra situationer.¹¹² Ifall fallet är att kvinnan är gravid eller ammar så är det en stor chans att hon blir svårt sjuk och får leversjukdomar som i värsta fall kan leda till döden. Eller så stannar hon kvar i landet där det också är en stor chans att hon blir dödad ifall det är krig, vilket exempelvis så är fallet nu i Syrien.¹¹³ Detta kan i sin tur kopplas till artikel 2 i Europakonventionen som ger *rätten till liv*. Detta är några utav exempel som Bexelius (2008) möts utav i sin studie och som skulle kunna vara fallet med de flyktingar som försöker fly till Sverige. Jag försöker ställa mig ”the women question” och se hur denna lag (2016:752) skulle kunna påverka kvinnor. Att minska möjligheten för en kvinna att ta sig till Sverige skulle kunna resultera i de konsekvenser som Bexelius (2008) uttrycker.

Det tredje och sista argumentet var att lagen och staten osynliggör kvinnors subjektiva erfarenhet av förtryck eftersom objektivitet är normen. Lagen är alltså centrerad kring mannen och tar bara delvis hänsyn till kvinnors erfarenheter. Alltså kan vi se att det kvinnliga krockar med det manliga. Det krävs ett omarbete kring lagen för att den ska kunna passa kvinnor. Exempelvis så flyr kvinnors av ekonomiska och kulturella skäl medan män flyr från politiska skäl. Därför anses inte kvinnans skäl lika giltig som mannens.

Eftersom Sverige flertal gånger har utgett sig att vara en feministisk och jämställd regering, vilket de skriver om i uppföljningsrapporten, uppstår frågan hur de har kunnat anta en lag som inte har analyserat effekterna som kan uppstå för könen. Genom att argumentera att de vill ha en bra och frisk asylmottagning ignorerar den svenska regeringen den inverkan Lag 2016:752 kan ha/har på kvinnor. Begränsningen i lagen blir en begränsning för kvinnor, inte lagen.

¹¹² Bexelius, Maria. (2008). Asylrätt, kön och politik. Visby: Books on Demand. S.97

¹¹³ Bexelius, Maria. (2008). Asylrätt, kön och politik. Visby: Books on Demand. S.111

Som både CEDAW kommittén och kvinnolobbyn har argumenterat diskriminerar Sverige de kvinnliga asylsökande som en grupp. Man har i detta fall bortsett från kvinnors erfarenheter och antagit dem som sekundära för att minska asylmottagningen som var nödvändigt för Sverige. Detta innebär att en diskriminering är berättigad. Genom en paus på asylmottagningen, pausar man även kvinnors rätt att kunna söka asyl i Sverige. Migrationsverket har i uppföljningsrapporten rapporterat att det krävs ett rättsligt stöd för granskning och bedömning av kvinnors asylskäl och att de har misslyckats med det tidigare.¹¹⁴

6. Resultat och diskussion

Som jag nämnde i mitt teoriavsnitt anser Crawley (2001) att det viktiga inte är att peka ut stater för att de har gjort fel utan det viktiga är att se till så att de införskaffar sig ett effektivt skydd för de problem de innehar. Efter att ha fått kritik om den nya lagen (2016:752) från CEDAWs kvinnokommitté bör Sverige ta till sig kritiken och kanske börja använda sig av teorier som är genusmedvetna. Exempelvis ”the women question” som jag har förklarat i min studie. När staten ställer ”the women question” kan de börja anta att vissa lagar inte är neutrala utan lite spända mot kvinnor, detta på grund av patriarkaliska traditioner enligt författarna Durojaye och Oluduro (2016) i sin studie *The African Commission on Human and People’s Rights and The Women Question*. Att få fram dessa luckor i lagar leder till att kvinnors behov kommer fram och diskussioner om hur detta ska ändras börjar ta form. Vi kan även se att migrationsverket har enligt uppföljningsrapporten gjort en undersökning och kommit fram till att det krävs ett ytterligare rättsligt stöd för granskning och bedömning av kvinnors flykting- och asylskäl.

Om vi även vill få bort denna delning mellan det offentliga och privata som Crawley (2001) och Bexelius (2008) skriver mycket om kan vi kanske använda oss av ett genustänk. Om vi frigör samhället från de strukturer som satts upp som gör kvinnor underordnade och osynliga kan vi få fram deras erfarenheter som är en viktig del i antagande av asyllagstiftningen enligt Crawley (2001). Efter att ha läst dessa teoretiker beskriva hur samhället ser ut kan vi dra slutsatsen att samhället bör anta en mer feministisk hållning för att förstå och uppnå jämlika kriterier för båda könen. Som jag tidigare nämnt anser exempelvis Bexelius (2008) att normen

¹¹⁴ Government Offices of Sweden. (2018). *Follow-up report by the Government of Sweden to the Concluding observations on the combined eighth and ninth periodic reports of Sweden on the measures to give effect to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*. Stockholm: Regeringen. S.5-6

ofta sätts av män då de är ansvariga för den offentliga sfären. Om en stat inte använder sig av genusmedvetenhet vid antagning av asyltagare kan detta att komma drabba kvinnor under en lång tid då deras erfarenheter inte tas till åtanke.

I min uppsats analyserar jag både politik och juridik. Då det är en juridisk forskningsfråga som baseras på politiska beslut kan det inom min uppsats finnas forskning av politisk karaktär.

6.1. Påvisar lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (2016:752) en genusmedvetenhet?

Enligt min analys och de teoretiker jag har använt mig utav i min text kan vi komma till slutsatsen att Lag 2016:752 inte tar hänsyn till könen, den är till synes könsneutral men med de konsekvenser som uppstår för kvinnor kan vi anta att den är könsbestämd och därav inte könsneutral. Enligt de teoretiker jag har använt i denna text lever vi i en androcentrisk värld därav är det naturliga i samhället uppbyggd efter det manliga. Detta gör att kvinnors erfarenheter hamnar i skymundan och därför inte uppmärksammas. Genom att ställa oss exempelvis ”the woman question” kan vi alltid få med oss kvinnors erfarenheter och komma ifrån bara det manliga. Om Sverige i fortsättningen vill föra en feministisk politik bör de stärka de mänskliga rättigheterna för kvinnor och flickor som flyr och söker uppehållstillstånd och se över hur förenligt Lag 2016:752 är med de kvinnliga rättigheterna.

6.2 Finns det några konsekvenser utav lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (2016:752)?

Efter att ha läst propositionen, lagarna och teorierna kan vi dra slutsatsen att det finns flera undantag för en familjeåterförening men det finns fortfarande svårigheter för en kvinna att ta sig över gränser och fly. Detta ansåg flera remisstanser redan i Prop.2015/16:174 där de påpekade att denna lag kan komma att drabba kvinnor och barn då de antas stanna eftersom de flesta som flyr är män. Som Bexelius (2008) skriver är redan vägen de flyr ifrån väldigt osäker för alla, men för de kvinnor som hon har studerat kan det leda fram till döden.

Alternativt skyddsbehövande som nämns i lag (2016:752) har samma behov av familjeåterförening som en flykting men vi vet att anledningen till denna lag (2016:752) är att minska asylsökande därför kan vi dra en slutsats att en analys av förslagets förenlighet med svenska konventionsåtaganden är behövd. Men som jag nämnde i min analys del är denna diskriminering berättigad.

6.3 Vad kan man göra för att minska de eventuella konsekvenserna?

Som jag nämnde ovan i uppsatsen är ett utav de viktigaste åtgärderna är att erkänna kvinnors särskilda asylskäl vilket också Migrationsverket tycker efter en undersökning där de försökte följa upp kvalitén i asylprocessen. Asylprocesser bör ha ett jämställdhetsperspektiv, vilket även kvinnolobbyn föreslår, det är alltså en genusmedvetenhet som söks. Det däremot som är oklart är vad Sverige tycker om lag 2016:752 efter kritiken de fått eftersom de inte nämner detta i uppföljningsrapporten.

6.4 Vidare forskning

För vidare forskning om detta ämne och fördjupning hade intervjuer varit en jättebra metod för att få fram erfarenheter kvinnor och även deras familjer har haft av denna tillfälliga begränsning lagen. Att få fram kvinnors röster och erfarenheter är perfekt för en vidare studie då deras röster inte hörs och samhället använder sig utav den manliga normen. Det som även hade varit intressant för en vidare studie hade varit att studera kritiken mot liberalfeminismen som säger att det finns en avsaknad av teori om vad kvinnoförtryckets mekanismer består i. Det kanske inte är möjligt att lyssna på alla kvinnors erfarenheter men man bör försöka få en mångfald på de kvinnor man intervjuar eftersom exempelvis liberalfeminismen har fått kritik för att de har medelklass, vita kvinnan i åtanke vid sina teorier.

Även analys av rättsfall som rör lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Jag fann bara ett rättsfall, MIG 2017:1, som var kopplad till lagen och eftersom lagen inte kan överklagas. Står som följande i MIG 2017:1;

“Även i förarbetena till den tillfälliga lagen har regeringen uttalat att det enligt gällande rätt inte är möjligt att överklaga ett beslut om uppehållstillstånd har tidsbegränsats och att regeringen inte ser skäl att ändra lagstiftningen i detta avseende (prop. 2015/16:174 s. 31).”

Vid granskning av rättsfall hade forskaren kunnat studera ifall det finns någon typ av genustänk. Ifall man tar hänsyn till särskilda asylskäl eller om det bara är normativa asylskäl som används som grund.

7. Referenslista

7.1 Artiklar

- Bartlett, K, 'Feminist legal method', *Harvard Law Review*, Vol.103, No.4, 1990, pp.829-888
- Bear, Judith A, 'Feminist Theory and The Law' in *The Oxford Handbook of Political Science*, ed.by Robert E. Goodin, Oxford: Oxford University Press, 2011, pp. 306-318.
- Edwards, Alice, 'Transitioning Gender: Feminist Engagement with International Refugee Law and Policy 1950- 2010', *Refugee Survey Quarterly*, Vol. 29, 2010, No. 2, pp.21-45
- Kronsell, Annica & Svedberg, Erika. (2003). Feministisk metod, teori och forskning om identiteter. I Petersson & Robertson, Alexa (Ed), *Identitetsstudier i praktiken* (s.53-69). Lund: Liber AB
- Oxford, C, 'Where are the women?' in *Gender in Refugee Law: From the margins to the centre*, Arbel, E, Dauvergne, C and Millbank, J, (ed), pp.157-174, New York: Routledge, 2014

7.2 Internetkällor

- Migrationsverket. (2017). *Asylregler*. Hämtad 2017.03.30, från <https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Att-ansoka-om-asyl/Asylregler.html>
- Mänskliga Rättigheter. (2004). *Konventioner om Mänskliga Rättigheter som Sverige undertecknat*. Hämtad 2018.09.20 från http://www.manskligarattigheter.se/dm3/file_archive/040414/65628456c55c5444dfc7beca3d6f26f6/konventioner_komplett.pdf
- Om rättsinformation, rättskällevärd och juridisk metod. (2017). I Lagen.nu. Hämtad 2017.06.30, från <https://lagen.nu/om/rattskallor.html>.
- UNESCO. (2017). *Citizenship*. Hämtad 2017.06.30, från, <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/international-migration/glossary/citizenship/>

7.3 Litteratur

- Bernitz, Ulf. (2014). *Finna rätt*. Stockholm: Norstedts Juridik.
- Bexelius, Maria. (2008). *Asylrätt, kön och politik*. Visby: Books on Demand.
- Bryman, Allan. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB.

- Crawley, Heaven. (2001) *Refugees and gender*. Bristol: Jordan Publishing.
- Conaghan, J, 'Feminism, Law and Materialism: Reclaiming the 'Tainted' Realm' in *The Ashgate Research Companion to Feminist Legal Theory* ed. by Davies, M and Munro, V, Farnham: Ashgate, 2013, pp. 31-50.
- Durojaye, E. & Oluduro, O. *Fem Leg Stud* (2016) 24: 315. <https://doi-org.proxy.mah.se/10.1007/s10691-016-9334-8>.
- Freedman, Jane(Ed.) (2017). *A gendered approach to the Syrian refugee crisis*. Basingstoke: Taylor & Francis Ltd.
- Freedman, Jane. (2003). *Feminism- en introduktion*. Malmö: Liber AB.
- Freedman, Jane. (2007). *Gendering the international asylum and refugee debate*. New York: Palgrave Macmillan.
- Gemzöe, Lena. (2013). *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag.
- Gunnarsson, Å and Svensson, E, *Genusrättsvetenskap*, Lund: Studentlitteratur, 2009
- Jacobs, Ovey & White.(2010). *The european convention on human rights*. New York: Oxford university press.
- Lundberg, Anna. (red.). *Mänskliga rättigheter – juridiska perspektiv*. Malmö: Liber AB, 2010.
- Lykke, Nina. (2009). *Genusforskning- en guide till feministisk teori, metodologi och skrift. Konforskning en guide till feministisk teori, metodologi og skrift*. Översättning: Per Larsson. Stockholm: Liber AB.
- Menon, Nivedita, *Recovering Subversion: Feminist Politics Beyond the Law*, Chicago: Permanent Black, 2004.
- Tickner, J. Ann. (1992). *Gender in international relations*. New York: Columbia University Press.

7.4 Rapporter

- FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor. (2016). Slutsatser avseende Sveriges kombinerade åttonde och nionde periodiska rapport. CEDAW/C/SWE/CO/8-9. Hämtad 2017. 03.01.
http://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/jamtalldhet/slutsatser-avseende-sveriges-kombinerade-attonde-och-nionde-periodiska-rapport_cedaw.pdf

- Government Offices of Sweden. (2018). *Follow-up report by the Government of Sweden-to the Concluding observations on the combined eighth and ninth periodic reports of Sweden on the measures to give effect to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*. Stockholm: Regeringen.
- Sveriges kvinnolobby. (2016). Vad krävs för att Sverige ska leva upp till FN:s Kvinnokonvention? Halmstad: Sveriges Kvinnolobby. Hämtad 2017. 03.01.
<http://sverigeskvinnolobby.se/wp-content/uploads/2016/01/Skuggrapport-CEDAW-svenska.pdf>
- SOU 1995:60. *Kvinnofrid- utbildning av personal inom rättsväsendet*

7.5 Rättsliga dokument

- Prop.2015/16:174. *Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*. Stockholm: Justitiedepartementet.
- SFS 1994:1219. *Lag om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna*. Stockholm: Justitiedepartementet.
- SFS 2016:752. *Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*. Stockholm: Justitiedepartementet L7. Hämtad 2017. 03.01. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2016752-om-tillfalliga-begransningar-av_sfs-2016-752
- SFS 2016:753. *Lag om ändring i utlänningslag*. Stockholm: Justitiedepartementet. Hämtad 2017.04.20.
- SFS 2005:716. *Utlänningslagen*. Stockholm: Justitiedepartementet.
- UNHCR = United Nations High Commissioner for Refugees. (1996). *Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning – Enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning*. Stockholm: Norstedts Juridik AB. Hämtad 2017. 03. 01
:ahttp://www.asylumlawdatabase.eu/sites/asylumlawdatabase.eu/files/aldfiles/UNHCR%20Handbook%20SV.pdf
- United Nations- division for the advancement of women department of economic and social affairs. (2000). *Women and international migration*. Hämtad 2017. 03. 01.
http://www.un.org/esa/population/meetings/thirdcoord2004/P01_DAW.pdf